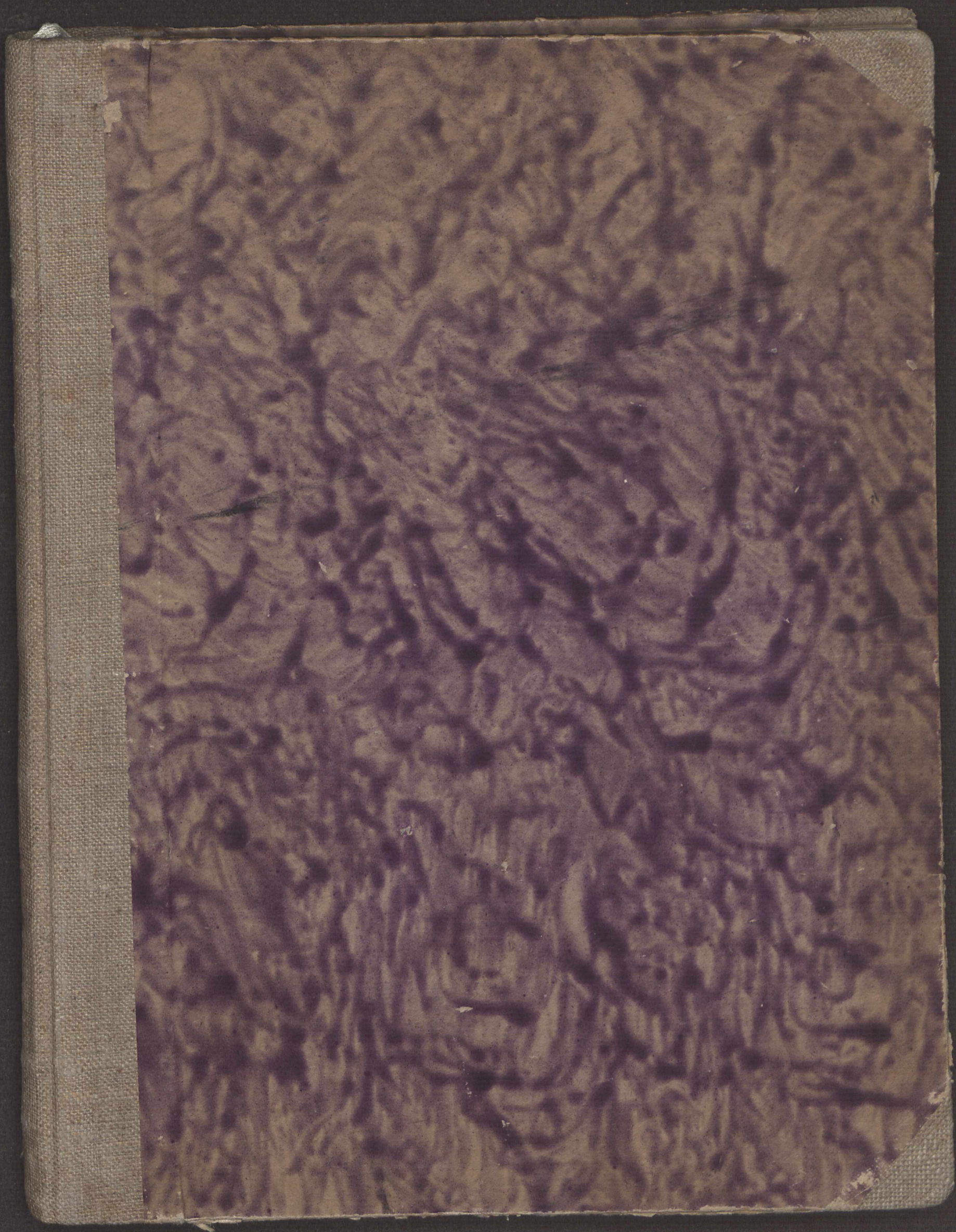
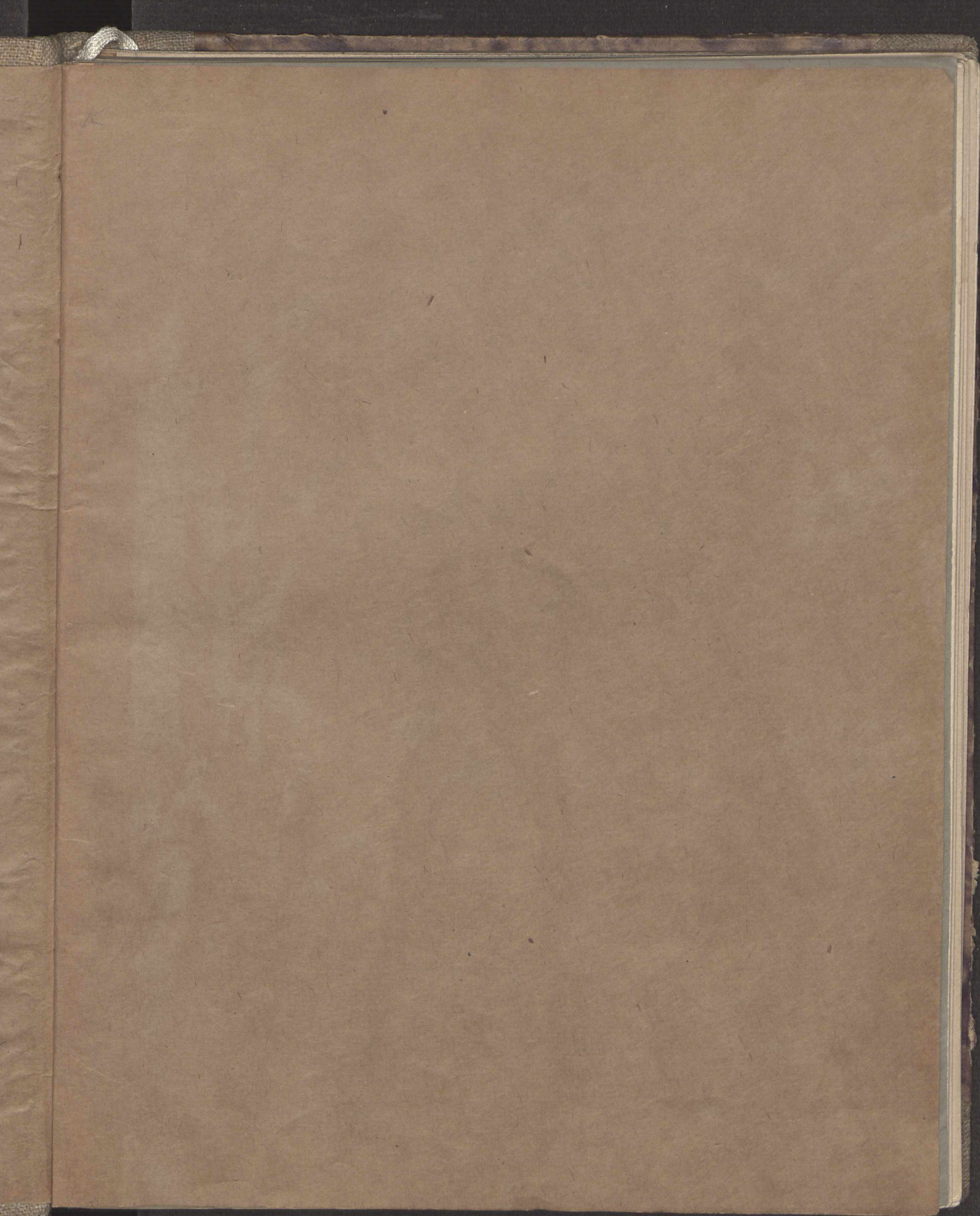

ΟΜΗΡΟΥ
ΙΛΙΑΞ
ΛΟΙΜΟΣ ΜΗΝΙΣ

HOMERA
ILIADA
POMÓR·CNIEW

CRACOVIAE
MDCCCCIII

WYDAŁ STANISŁAW WYSPIAŃSKI.
KRAKÓW W DRUKARNI UNIWERSYTECKIEJ.
NAKŁAD KSIĘGARNI ALTENBERGA. LWÓW.

ILIADA

821.14'02-1

875-1:753

A

Wojewódzka i Miejska Biblioteka
Publiczna we Wrocławiu

100162625

A 229

1050 K 99

TEXTUM GRAECUM RECOGNOVIT LEO STERNBACH, UNIVERSITATIS JAGELLONICAE PROFESSOR. ACCEDIT PARAPHRASIS ANNO 1846 A JULIO SŁOWACKI, POETA POLONO, CONFECTA. STANISLAUS WYSPIAŃSKI IMAGINES ADJUNXIT UNDECIM, QUIBUS HAEC ARGUMENTA ILLUSTRANTUR: 1° ACHILLES IRA TENETUR. V. 1. 2° MERCURIUS ANIMAS DEFUNCTORUM HEROUM AD ORCUM DEDUCIT. V. 3 SQ. 3° APOLLO SAGITTAS PESTIFERAS CONICIT. V. 48—52. 4° AGAMEMNO ACHILLEM COMPELLANS [V. 131 SQQ.] ET MENE- LAUS. 5° ACHILLES FLAVA COMA A MINERVA PREHENDI- TUR. V. 197. 6° THETIS EX UNDIS EMERSA FILIUM AMPECTI- TUR. V. 359. 7° AURORA, LUCIFER, VESPER, SOL. 8° AURORA. V. 477. 9° JUPPITER ET THETIS. V. 500. 10° ET 11° APOLLO IN OLYMPO CITHARAM TENENS. V. 603.

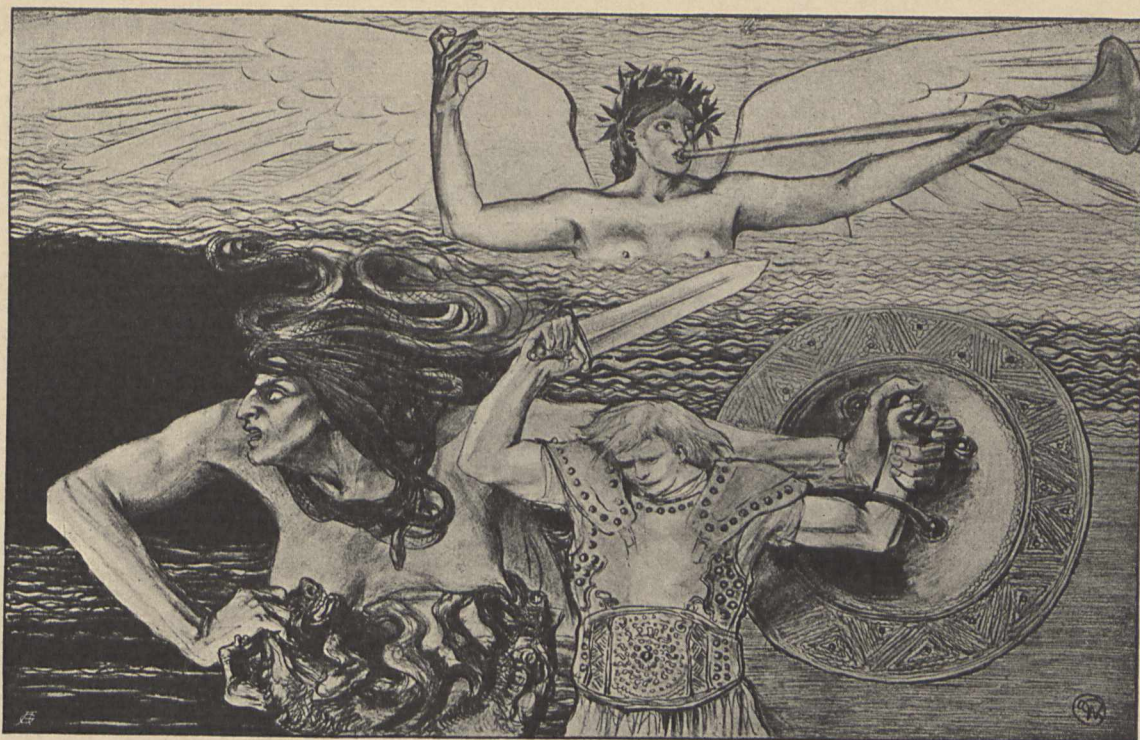
TEKST GRECKI OPRACOWAŁ LEON STERNBACH PROFE-
SOR UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO. JAKO TEKST POL-
SKIEGO UŻYTO PARAFRAZY POETYCKIEJ JULIUSZA SŁOWA-
CKIEGO Z R. 1846. TŁUMACZENIE TO, PIERWSZEJ KSIĘGI OD
WIERSHA 1—492, PRZYTOCZONO Z TOMU I-GO DZIEŁ PO-
ŚMIERTNYCH WYDANYCH PRZEZ DRA A. MAŁECKIEGO WE
LWOWIE 1885 R. ILLUSTRACYE W LICZBIE JEDENASTU RYSO-
WAŁ STANISŁAW WYSPIAŃSKI. PRZEDSTAWIONE W NICH
SCENY SĄ NASTĘPUJĄCE: 1. GNIEW PELIDĘ PONOSI. W. 1.
2. HERMES WIEDZIE DUCHY BOHATERÓW DO GŁĘBIN HA-
DESU. W. 3 N. 3. APOLLO RAZI GROTAMI POMORU. W. 48—52.
4. AGAMEMNON POWSTAJE NA ACHILLESA [W. 131 NN.]
I MENELAUS. 5. ACHILLES, KTÓREGO PALLAS ZA WŁOSY
WSTRZYMAŁA. W. 197. 6. THETIS Z FAL WYNURZA SIĘ KU
SYNOWI. W. 359. 7. JUTRZENKA, PHOSPHOROS, HESPEROS,
HELIOS. 8. JUTRZENKA. W. 477. 9. ZEUS I THETIS. W. 500.
10. I 11. APOLLO NA OLIMPIE. W. 603.

HOMEROWEJ
ILIADY
POMÓR-GNIEW

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ· ΛΟΙΜΟΣ·ΜΗΝΙΣ

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρ' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἀΐδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἶωνοῖσί τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,
5 ἔξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Τίς τάρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;
Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὃ γὰρ βασιλῆι χολωθείς
10 νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὥρσε κακὴν, ὀλέκοντο δὲ λαοί,
οὔνεκα τὸν Χρῦσιν ἠτίμασεν ἀρητῆρα
Ἀτρεΐδης· ὃ γὰρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
στέμματα ἔχων ἐν χερσὶν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος
15 χρυσεῖν ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιοὺς,
Ἀτρεΐδα δὲ μάλιστα δῶο κοσμήτορε λαῶν·

Achilla gniew — i klęski zeń spadłe na Greków
 Śpiewaj, bogini, bogów śpiewaczko i wieków:
 Gniew śpiewaj, który w ciemne piekło zaprowadził
 Tyle dusz i przed czasem tylu męży zgładził,
 Na polach trupem całe położył zastępy,
 Psy zwołał, i na ciała rzucił czarne sępy,
 Przed losem i przed bożym upokorzył tronem,
 Naprzód Achilla z czarnym skłóciwszy Memnonem.

Powiedz, w jakiej nieszczęsnej godzinie poczęta
 Tylu nieszczęść przyczyna, ta kłótnia nieświęta?
 Za jaką się swojego kapłana urazę
 Mścił Apollo, okropną zwaliwszy zarazę
 Na Greczyna obozy, tak że niestłuchany
 Był mór, i z trupów całe urosły kurhany?
 A to wszystko, aby król krzywdzący kapłany
 Ujrzał się sam — w cierpiącym ludu ukarany.

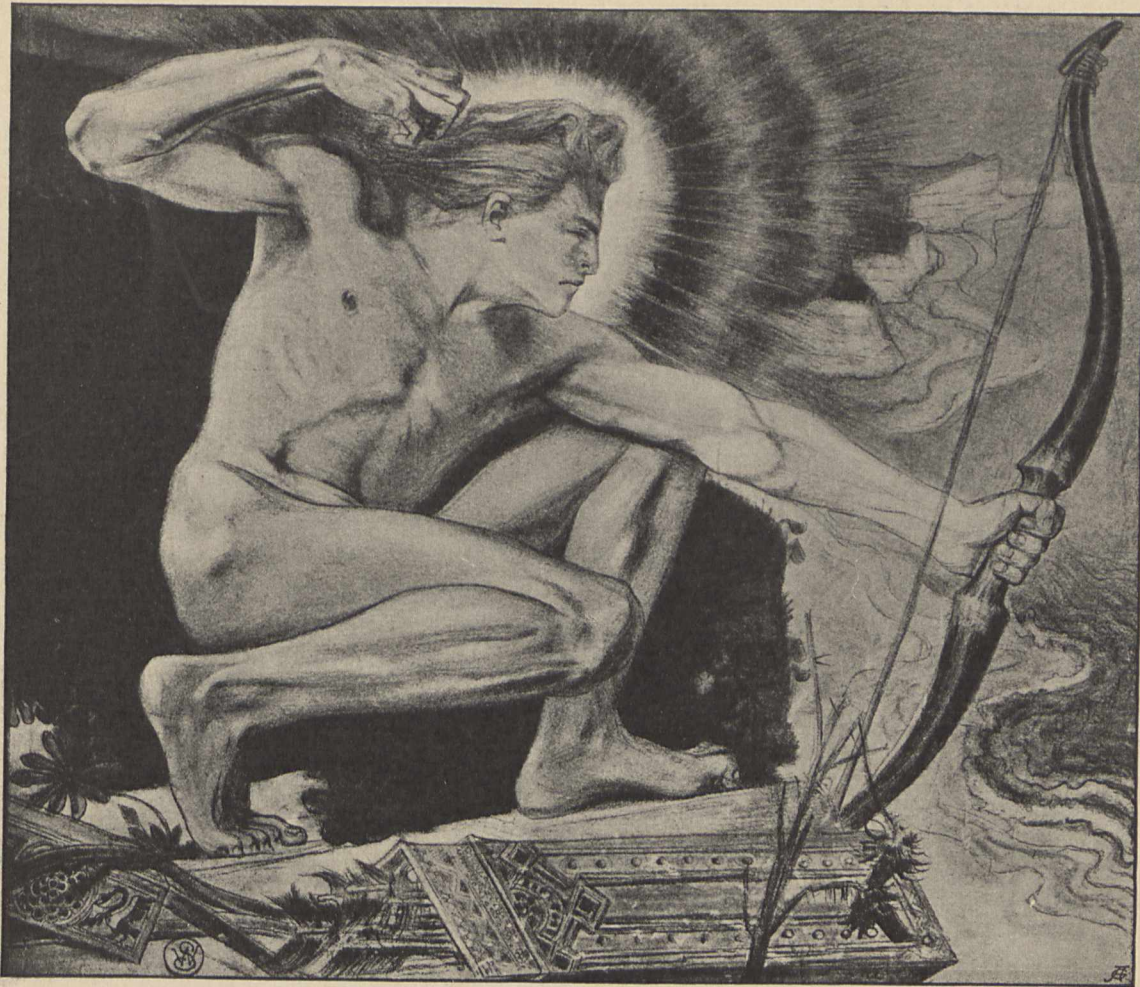
„Ἀτρεΐδαί τε καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί,
 ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
 ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἰκέσθαι·
 20 παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαιτε φίλην· τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι
 ἄζόμενοι Διὸς υἱὸν ἐκηβόλον Ἀπόλλωνα“.
 Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
 αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
 ἄλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἤνδανε θυμῷ,
 25 ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·
 „μή σε, γέρον, κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κίχέω
 ἢ νῦν δηθύνοντ' ἢ ὕστερον αὖτις ἰόντα.
 μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο.
 τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
 30 ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεϊ τηλόθι πάτρης
 ἰστὸν ἐποικομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιώσαν.
 ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὣς κε νέηαι“.
 Ὡς ἔφατ', ἔδδαισεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπείθετο μῦθῳ·
 βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
 35 πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κίων ἡρᾶθ' ὁ γεραιὸς
 Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἡύκομος τέκε Λητώ·
 „κλυθί μευ ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσῃν ἀμφιβέβηκας
 Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιό τε Ἰφι ἀνάσσεις,
 Σμινθεῦ· εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
 40 ἢ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πύονα μηρὶ ἔκῃα
 ταύρων ἡδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήνην ἐέλδωρ·
 τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν“.
 Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων·
 βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ,
 45 τόξ' ὥμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην.
 ἔκλαγξαν δ' ἄρ' οἵστοι ἐπ' ὥμων χωομένοιο,
 αὐτοῦ κινηθέντος· ὃ δ' ἦϊε νυκτὶ ἐοικώς.
 ἔξετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἰὸν ἔηκε·
 δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο.
 50 οὐρήας μὲν πρῶτον ἐπώχετο καὶ κύνας ἀργούς,
 αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχευεσκὲς ἐφίει·
 βάλλ'· αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκῶν καίοντο θαμειαί.
 Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ὦχετο κῆλα θεοῖο,
 τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορὴν δὲ καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
 55 τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
 κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὄρατο.

Stało się tak, że Chryzes, kapłan Apollina,
Któremu wzięta była przez Greki dziewczyna,
Jedynaczka, najmiłsze dziecko, córka droga,
W płaczu wzniosł naprzód ręce, niosąc je do boga,
A potem się przed ludźmi rzucił na kolana, —
[Postać ojca, a w laury kapłańskie ubrana],
Wlokąc się z upodleniem i żebraczym wstydem
Za wszystkimi, najgłośniej krzycząc za Atrydem:

„O króle! o hetmany!“ wołał, „niech wam Bogi
„Miasto upokorzone położą pod nogi!
„Niech wszystko podług myśli wam zdarzą i dadzą,
„I cało do ojczyzny miłej doprowadzą;
„Ale niech stąd z próżnymi rękami nie idę!

- οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν ὀμηγερέες τ' ἐγένοντο,
τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
„Ἀτρεΐδῃ, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὀτῶ
60 ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν,
εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμῶ καὶ λοιμὸς Ἀχαιοῦς.
ἀλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρείομεν ἢ ἱερῆα
ἢ καὶ ὄνειροπόλον — καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διὸς ἐστίν —,
ὅς κ' εἴποι, ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
65 εἴ ταρ ὁ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται ἡδ' ἐκατόμβης·
αἶ κέν πως ἀρνῶν κνίσσης αἰγῶν τε τελείων
βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι.“
Ἦτοι ὁ γ' ὥς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
70 ὃς ἤδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,
καὶ νήεσσ' ἡγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω
ἦν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
ὁ σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
„ὦ Ἀχιλεῦ, κέλεαί με διίφιλε μυθήσασθαι
75 μῆνιν Ἀπόλλωνος ἐκατηβελέταο ἄνακτος.
τοὶ γὰρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μοι ὅμοσσον
ἢ μὲν μοι πρόφρων ἔπεις καὶ χερσὶν ἀρήξεις.
ἢ γὰρ ὀτομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει καὶ οἱ πείθονται Ἀχαιοί.
80 κρείσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρην·
εἴ περ γὰρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
ἀλλὰ τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσση,
ἐν στήθεσσι ἐοῖσι. σὺ δὲ φράσαι, εἴ με σώσεις.“
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
85 „θάρσῃσας μάλα εἰπέ θεοπρόπιον, ὅ τι οἶσθα·
οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα διίφιλον, ᾧ τε σύ, Κάλχαν,
εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
οὐ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
σοὶ κοίλῃς παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει
90 συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἵπης,
ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὐχεται εἶναι.“
Καὶ τότε δὴ θάρσῃσε καὶ ἡῦδα μάντις ἀμύμων·
„οὐ ταρ ὁ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται οὐδ' ἐκατόμβης,
ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος, ὃν ἡτίμησ' Ἀγαμέμνων
95 οὐδ' ἀπέλυσε θυγάτρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα,
τοῦνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἐκηβόλος ἡδ' ἔτι δώσει.

„Oddajcie mi najmiłszą córkę — Chryzeidę,
„Jeżeli nie z litości: złota wam odważę —
„Weźcie, lub was przed słońca obliczem zaskarżę...”

Krzyk był Greków i prawie jednomyślna zgoda,
Aby mu wrócić dziecko; lecz ojciec naroda,
Agamemnon, król dumny, w brance rozkochany,
Odepchnął klęczącego starca przed kolany
I rzekł: „Precz stąd, żebraku! włóczego i szpiegu!
„Precz od greckich namiotów i srebrnego brzegu!

- οὐδ' ὃ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσσει,
 πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἐλικώπιδα κούρην
 ἀπριάτην, ἀνάποιον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἐκατόμβην
 100 ἐς Χρῦσῃν· τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπείθοιμεν".
- Ἦτοι ὃ γ' ὥς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔξετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
 ἦρως Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
 ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
 πῖμπλαντ', ὅσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐῖκτην.
 105 Κάλχαντα πρῶτιστα κἀκ' ὁσσόμενος προσέειπε·
 „μᾶντι κακῶν, οὐ πώ ποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπες·
 αἰεὶ τοι τὰ κἀκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
 ἐσθλὸν δ' οὐδέ τί πω εἶπες ἔπος οὐδ' ἐτέλεσσας.
 καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις,
 110 ὥς δὴ τοῦδ' ἔνεκά σφιν ἐκηβόλος ἄλγεα τεύχει,
 οὐνεκ' ἐγὼ κούρης Χρῦσηίδος ἀγλά' ἄποινα
 οὐκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
 οἴκοι ἔχειν. καὶ γάρ ῥα Κλυταιμῆστρης προβέβουλα
 κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὐ ἐθέν ἐστι χερείων,
 115 οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε τι ἔργα.
 ἀλλὰ καὶ ὥς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τό γ' ἄμεινον·
 βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόν ἐμμεναι ἢ ἀπολέσθαι.
 αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἐτοιμάσας, ὄφρα μὴ οἶος
 Ἀργείων ἀγέραςτος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε·
 120 λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες, ὃ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλη".
- Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης διος Ἀχιλλεύς·
 „Ἀτρεΐδῃ κύδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
 πῶς τάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;
 οὐδέ τί που ἴδμεν ξυνήια κείμενα πολλά·
 125 ἀλλὰ τὰ μὲν πολλῶν ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται,
 λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλὶλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τῇνδε θεῶ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
 τριπλῇ τετραπλῇ τ' ἀποτίσομεν, αἶ κέ ποθι Ζεὺς
 δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι".
- Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
 „μὴ δ' οὕτως, ἀγαθός περ ἐών, θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ
 κλέπτε νόψ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.
 ἢ ἐθέλεις, ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὐτως
 ἡσθαι δευόμενον, κέλεαι δέ με τῇνδ' ἀποδοῦναι;
 135 ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί,
 ἄρσαντες κατὰ θυμόν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται·

„Jeżeli dbasz o głowę i o kości stare,
„Precz stąd — ani mi ufaj w święconą tyarę,
„Ani myśl, że na Bogów twoich zadrzę wzmiankę.
„Twoję córkę, a moję dziś miłosną branke
„Chowam — skłonioną mojej potędze i woli —
„Aż ją czas... uwiędniałą na licu wyzwoli
„Z moich objęć i w korną służącą zamieni,
„Płec pozbawiwszy bieli — a oko płomieni.
„A wtenczas... to dziś dziewczę kochane i młode
„Poślę do Argos... płótno myć i nosić wodę“.
Rzekł; a kapłan milczący z pochyloną głową,
Smętny, do serca rdzenia rażony tą mową,

- εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι·
 ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας ἢ Ὀδυσῆος
 ἄξω ἐλών· ὃ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἴκωμαι.
 140 ἄλλ' ἦτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὐτίς·
 νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἄλα δῖαν,
 ἐς δ' ἐρέτας ἐπιτηδῆς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἐκατόμβην
 θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρῦσηίδα καλλιπάρηον
 βήσομεν· εἰς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω,
 145 ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ διὸς Ὀδυσσεὺς
 ἦε σύ, Πηλεΐδῃ, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
 ὅφρ' ἦμιν ἐκάεργον ἰλάσσεαι ἱερὰ ρέξας·
 Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 „ὦ μοι, ἀναιδείῃν ἐπιειμένε, κερδαλεόφρον,
 150 πῶς τις τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθῃται Ἀχαιῶν
 ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἢ ἀνδράσιν ἱφι μάχεσθαι;
 οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἤλυθον αἰχμητῶν
 δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ τί μοι αἵτιοί εἰσιν·
 οὐ γάρ πώ ποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους,
 155 οὐδὲ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐριβόλακι βωτιανείρῃ
 καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ μεταξὺ
 οὐρεά τε σκυδέντα θάλασσά τε ἠχῆσσαν·
 ἀλλὰ σοί, ὦ μέγ' ἀναιδὲς, ἅμ' ἐσπόμεθ', ὅφρα σὺ χαίρης,
 τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε, κυνῶπα,
 160 πρὸς Τρώων· τῶν οὐ τι μετατρέπη οὐδ' ἀλεγίζεις·
 καὶ δὴ μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
 ὃ ἔπι πόλλ' ἐμόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν.
 οὐ μὲν σοί ποτε ἴσον ἔχω γέρας, ὁππότε Ἀχαιοὶ
 Τρώων ἐκπέρσωσ' εὖ ναιόμενον πτολίεθρον·
 165 ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυαἰῖκος πολέμοιο
 χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ'· ἀτὰρ ἦν ποτε δασμὸς ἵκηται,
 σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
 ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων.
 νῦν δ' εἴμι Φθίην δ', ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
 170 οἴκαδ' ἔμμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ' ὀῶ
 ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν·
 Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
 „φεῦγε μάλ', εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσεται· οὐδέ σ' ἔγωγε
 λίσσομαι εἶνεκ' ἐμεῖο μένειν· πᾶρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι,
 175 οἳ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεὺς.
 ἔχθιστος δέ μοι ἐσσι διοτρεφέων βασιλῆων·

Odszedł... i brzegiem morza, gdzie o skalne ściany
Smętnie i głucho biły szumiące bałwany,
Szedł w myślach pogrążony, od świata daleki,
I tam, gdzie go nie mogły już usłyszeć Greki
A bóg Apollo jeden ojcowskiej się męce
Przypatrywał, do boga swego podniósł ręce
I zawołał: „O władco Smintu! urodzony —
„Stróžu Cylicki — z jasnej i świętej Latony!
„Ty, któremu Tenedu lud się kłania drżący,
„I tu i tam na moją ojczyznę świecący
„Boże! jeśli ja tobie z modlitwą i łzami

- [αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.]
εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τό γ' ἔδωκεν.
οἴκαδ' ἰὼν σὺν νηυσὶ τε σῆς καὶ σοῖς ἐτάροισι
- 180 Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε· σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος. ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·
ὥς ἔμ' ἀφαιρείται Χρυσήϊδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηὶ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἐτάροισι
πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηίδα καλλιπάρηρον
- 185 αὐτὸς ἰὼν κλισίην δέ, τὸ σὸν γέρας, ὅφρ' εὖ εἰδῆς
ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγῆν δέ καὶ ἄλλος
ἶσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην“.
- Ὡς φάτο· Πηλείωνι δ' ἄχος γένετ', ἐν δέ οἱ ἦτορ
στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,
- 190 ἦ ὃ γε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὃ δ' Ἀτρεΐδην ἐναρίζοι,
ἦε χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.
εἶός ὃ ταῦθ' ὠρμαινέει κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ' Ἀθήνη
- 195 οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.
στῆ δ' ὀπίθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἔλε Πηλείωνα,
οἷφ' φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὄρατο.
θάμβησεν δ' Ἀχιλεὺς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
- 200 Παλλὰδ' Ἀθηναίην· δεινὸν δέ οἱ ὅσσε φάνηεν.
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
„τίπτ' αὐτ' αἰγιόχοιο Διὸς τέκος εἰλήλουθας;
ἦ ἵνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο;
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι ὀΐω·
- 205 ἧς ὑπεροπλήσι τάχ' ἂν ποτε θυμόν ὀλέσση“.
- Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
„ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τὸ σὸν μένος, αἶ κε πίθηται,
οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.
- 210 ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος μηδὲ ξίφος ἔλκεο χειρὶ·
ἀλλ' ἦτοι ἔπεσιν μὲν ὀνειδίσον, ὥς ἔσεται περ.
ὧδε γὰρ ἐξερῶ, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
καί ποτέ τοι τρὶς τόσσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα
ὕβριος εἵνεκα τῆσδε. σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν“.
- 215 Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
„χρὴ μὲν σφωίτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσσασθαι

„Opasywał ołtarze lauru girlandami,
„Jeślim tobie ofiary składał, starzec biały,
„Puśćże teraz na Greków twoje wszystkie strzały!”

Tak się modlił; i zaraz cmy sakramentalne
Opuściły Olimpu mgły i czoła skalne.
Sam Apollo — ognistym łukiem jak obręczą

- καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὥς γὰρ ἄμεινον.
ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθεται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ·.
- Ἦ καὶ ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ σκέθε χεῖρα βαρεῖαν,
220 ἄψ δ' ἐς κουλεὸν ὥσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθῃσε
μύθῳ Ἀθηναίης. ἦ δ' Οὐλύμπον δὲ βεβήκει
δώματ' ἐς αἰγίοχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.
- Πηλεΐδης δ' ἐξαυτίς ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὐ πῶ λῆγε χόλοιο·
225 „οἶνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο,
οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῶ θωρηχθῆναι
οὔτε λόχον δ' ἵεναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν
τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κῆρ εἶδεται εἶναι.
ἦ πολὺ λώϊόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
230 δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι, ὅς τις σέθεν ἀντίον εἴπη.
δημοβόρος βασιλεύς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·
ἦ γὰρ ἂν Ἀτρεΐδῃ νῦν ὕστατα λωβήσαιο.
ἀλλ' ἔκ τοι ἑρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι·
ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον· τὸ μὲν οὐ ποτε φύλλα καὶ ὄζους
235 φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
οὐδ' ἀναθηγήσει· περὶ γάρ ῥά ἐ χαλκὸς ἔλεφε
φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὐτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν
ἐν παλάμαις φορέουσι δικασπόλοι, οἳ τε θέμιστας
πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·
240 ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἔξεται υἷας Ἀχαιῶν
σύμπαντας· τότε δ' οὐ τι δυνήσεαι ἀχνύμενός περ
χραιομεῖν, εὔτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἑκτορος ἀνδροφόνιοιο
θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἐνδοθι θυμὸν ἀμύξεις
χωόμενος, ὃ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας·.
- 245 Ὡς φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ
χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον, ἔζετο δ' αὐτός·
Ἀτρεΐδης δ' ἐτέρωθεν ἐμήνιε. τοῖσι δὲ Νέστορ
ἠδυσπλῆς ἀνόρουσε, λιγύς Πυλίων ἀγορητής,
τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
250 τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
ἐφθίαθ', οἳ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἀνάσσεν·
ὃ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
„ὦ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιῶν γαίαν ἱκάνει.
255 ἦ κεν γηθῆσαι Πριάμος Πριάμοιό τε παῖδες,
ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,

Otoczony — w mgłach idzie, strzały na nim brzęczą
I smętną wróżbę niosą na doliny klęte;

Czoło boga ciemności chmurą obwinięte —
Pod nim flota, nad którą staje bóg wspaniały;
Łuk swój krzywy naciąga, srebrne puszcza strzały.
Naprzód muły oborne, i psy postrzelane
Padają, potem ludzie; powietrze rumiane
We mgłach ciężącą parą oddechy naciska —
Ciągły strzał szelest, ciągle widać płomieniska.
Przez dziewięć dni i nocy trupy wożą blade,

- εἰ σφῶν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιιν,
 οἱ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ' ἔστέ μάχεσθαι.
 ἀλλὰ πείθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἔστων ἐμεῖο.
 260 ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἡέ περ ὑμῖν
 ἀνδράσιν ὠμίλησα, καὶ οὐ ποτέ μ' οἷ γ' ἀθέριζον.
 οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,
 οἷον Πειρίθον τε Δρύαντά τε ποιμένα λαῶν
 264 Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον.
 266 κάρτιστοι δὴ κείνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
 κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο,
 φηρσὶν ὁρσικώοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσσαν.
 καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ Πύλου ἐλθὼν
 270 τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί·
 καὶ μαχόμεν κατ' ἑμ' αὐτὸν ἐγὼ κείνοισι δ' ἂν οὐ τις
 τῶν οἷ νῦν βροτοὶ εἰσιν ἐπιχθόνιοι μαχέαιτο.
 καὶ μὲν μευ βουλέων ξύνιεν πείθοντό τε μῦθῳ.
 ἀλλὰ πείθεσθε καὶ ὕμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.
 275 μῆτε σὺ τόνδ' ἀγαθὸς περ ἐὼν ἀποαίρεο κούρην,
 ἀλλ' ἔα, ὥς οἱ πρῶτα δόσαν γέρας υἱὲς Ἀχαιῶν·
 μῆτε σύ, Πηλεΐδῃ, ἴθελ' ἐριζέμεναι βασιλῆι
 ἀντιβίην, ἐπεὶ οὐ ποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
 σκηπτοῦχος βασιλεύς, ᾧ τε Ζεὺς κύδος ἔδωκεν.
 280 εἰ δὲ σὺ κάρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ,
 ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
 Ἀτρεΐδῃ, σὺ δὲ παῦε τὸν μένος· αὐτὰρ ἔγωγε
 λί-σσιμ' Ἀχιλλεῖ μεθέμεν χόλον, ὃς μέγα πᾶσιν
 ἔρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῖο.
 285 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
 „ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα γέρον κατὰ μοῖραν ἔειπες.
 ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
 πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
 πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἃ τιν' οὐ πείσεσθαι οἶω.
 290 εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
 τοῦνεκά οἱ προθέουσιν ὀνειδέα μυθήσασθαι·“
 Τὸν δ' ἄρ' ὑποβλήδην ἡμείβετο διὸς Ἀχιλλεύς·
 „ἦ γάρ κεν δειλὸς τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην,
 εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπεῖξομαι, ὅττι κεν εἴπῃς·
 295 ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἔμοιγε
 [σήμαιν'· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι σοι πείσεσθαι οἶω].
 ἄλλο δέ τοι ἔρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν·

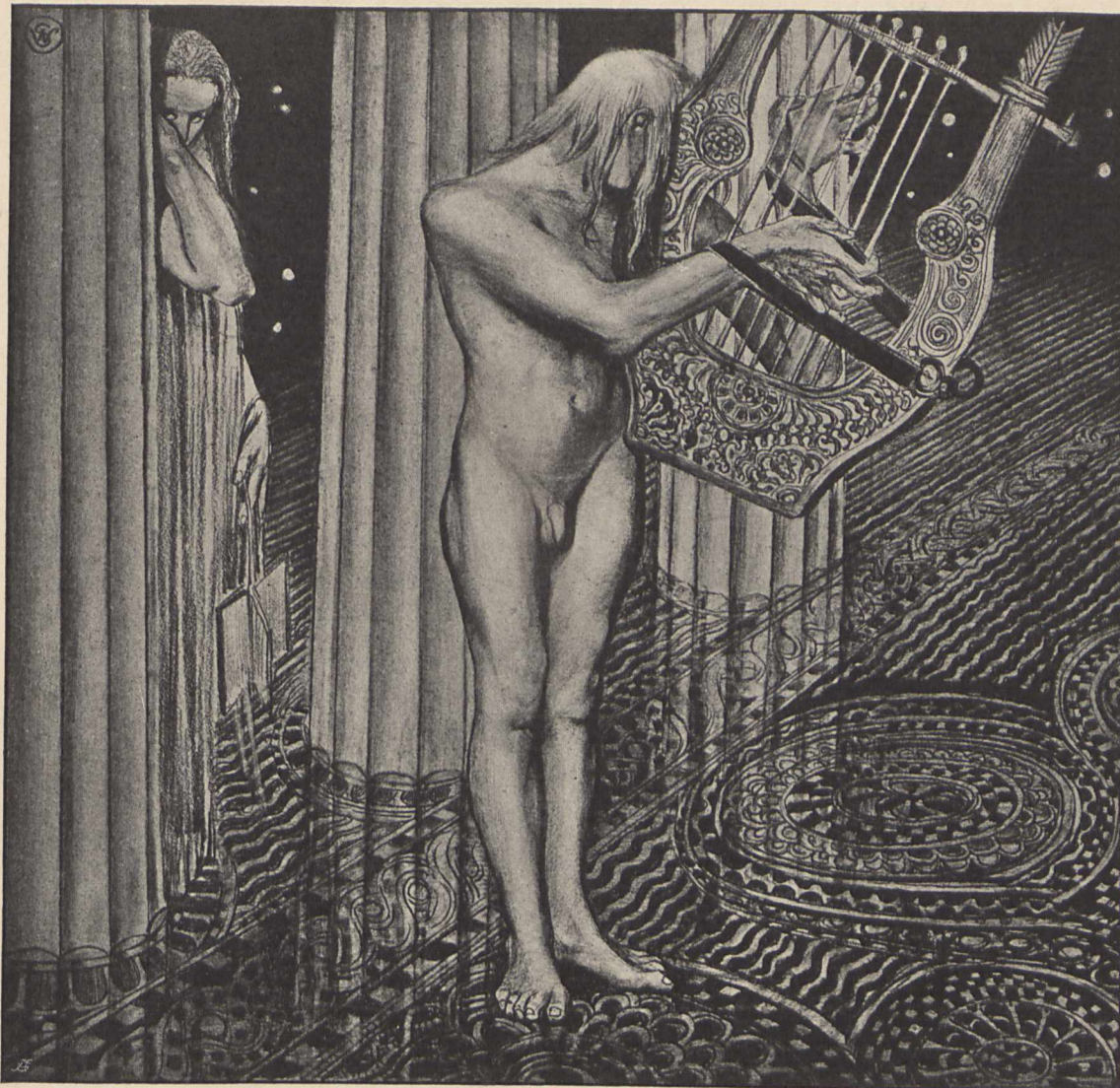
χερσὶ μὲν οὐ τοι ἔγωγε μαχήσομαι εἵνεκα κούρης
 οὔτε σοὶ οὔτε τῇ ἄλλῃ, ἐπεὶ μὲν ἀφέλεσθῃ γε δόντες·
 300 τῶν δ' ἄλλων ἅ μοι ἔστι θυῶν παρὰ νηὶ μελαίνῃ,
 τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν ἀέκοντος ἐμεῖο.
 εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι, ἵνα γνῶωσι καὶ οἳ·
 αἰψά τοι αἶμα κελαινὸν ἔρωήσῃ περὶ δουρί·
 Ὡς τῷ γ' ἀντιβίοισι μαχησαμένῳ ἐπέεσσιν
 305 ἀνστήτην, λῦσαν δ' ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
 Πηλεΐδης μὲν ἐπὶ κλισίας καὶ νῆας εἵσας
 ἦτε σὺν τε Μενoitιάδῃ καὶ οἷς ἐτάροισιν·
 Ἀτρεΐδης δ' ἄρα νῆα θυὸν ἄλλα δὲ προέρυσσεν,
 ἐς δ' ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν, ἐς δ' ἑκατόμβην
 310 βῆσε θεῶν, ἀνὰ δὲ Χρυσήϊδα καλλιπάρηον
 εἶσεν ἄγων· ἐν δ' ἀρχὸς ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
 Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὕγρὰ κέλευθα,
 λαοὺς δ' Ἀτρεΐδης ἀπολυμαίνεσθαι ἄνωγεν.
 οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἄλλα λύματ' ἔβαλλον,
 315 ἔρδον δ' Ἀπόλλωνι τεληέσσας ἑκατόμβας
 ταύρων γῆδ' αἰγῶν παρὰ θυῖν' ἄλδος ἀτρυγέτοιο·
 κνίσῃ δ' οὐρανὸν ἵκεν ἐλισσομένη περὶ καπνῷ.
 Ὡς οἱ μὲν τὰ πένοντο κατὰ στρατόν· οὐ δ' Ἀγαμέμνων
 λῆγ' ἔριδος, τὴν πρῶτον ἐπηπείλησ' Ἀχιλλῆι,
 320 ἀλλ' ὃ γε Ταλθύβιον τε καὶ Εὐρυβάτην προσέειπε,
 τῷ οἱ ἔσαν κήρυκε καὶ ὀτρηρῷ θεράποντε·
 „ἔρχεσθον κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλλῆος·
 χειρὸς ἐλόντ' ἀγέμεν Βρισηίδα καλλιπάρηον·
 εἰ δέ κε μὴ δώῃσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι
 325 ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι τό οἱ καὶ ρίγιον ἔσται.“
 Ὡς εἰπὼν προΐει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
 τῷ δ' ἀκέοντε βάτην παρὰ θυῖν' ἄλδος ἀτρυγέτοιο,
 Μυρμιδόνων δ' ἐπὶ τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην.
 τὸν δ' εὖρον παρά τε κλισίῃ καὶ νηὶ μελαίνῃ
 330 ἤμμενον· οὐδ' ἄρα τῷ γε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς·
 τῷ μὲν ταρβήσαντε καὶ αἰδομένῳ βασιλῆα
 στήτην οὐδέ τί μιν προσεφώνεον οὐδ' ἐρέοντο
 αὐτὰρ ὃ ἔγνω ἦσιν ἐνὶ φρεσὶ φώνησέν τε·
 „χαίρετε κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι γῆδὲ καὶ ἀνδρῶν·
 335 ἄσσον ἔτ'. οὐ τί μοι ὑμῖες ἐπαίτιοι, ἀλλ' Ἀγαμέμνων,
 ὃ σφῶι προΐει Βρισηίδος εἵνεκα κούρης.
 ἀλλ' ἄγε διογενὲς Πατρόκλεις ἔξαγε κούρην

Nareszcie dziesiątego dnia zwołują radę,
Na którą sprasza Achil, syn srebrnej Tetydy,
Przez Junonę natchnięty, i tak na Atrydy,
Króle wyprawy, zaraz powstający z góry:

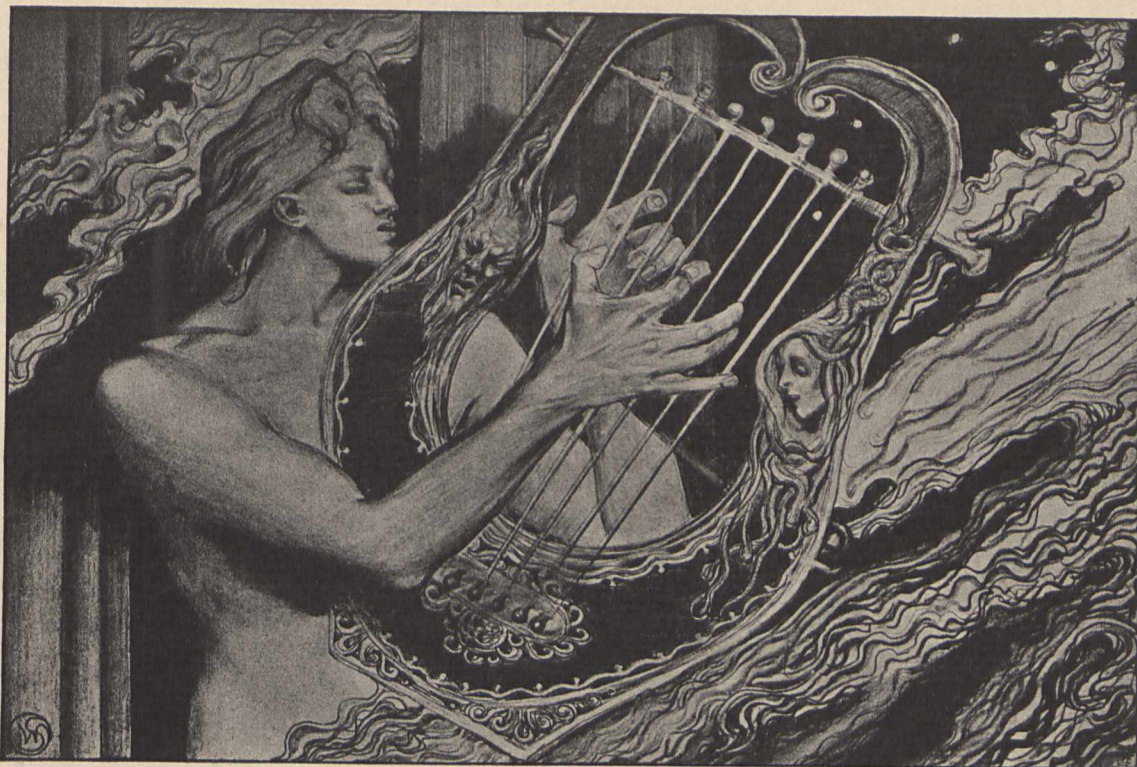
„Długoż tak, zapatrzeni na Trojańskie mury,
„Na tym fatalnym brzegu mamy podle ginać?
„Nie lepiej nam do miłej ojczyzny odpłynąć,
„Póki mamy do rudła ludzi i do wiosła,

- καί σφωιν δὸς ἄγειν. τῷ δ' αὐτῷ μάρτυροι ἔστων
 πρὸς τε θεῶν μακάρων πρὸς τε θνητῶν ἀνθρώπων
 340 καὶ πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηγέρος, εἴ ποτε δ' αὖτε
 χρεῖῳ ἐμεῖο γένηται ἀεικέα λοιγὸν ἀμύναι
 τοῖς ἄλλοις· ἦ γὰρ ὃ γ' ὀλοῖῃσι φρεσὶ θύει,
 οὐδέ τι οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω,
 ὅπως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχεοῖατ' Ἀχαιοί“.
- 345 Ὡς φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπεῖθεθ' ἐταίρῳ,
 ἐκ δ' ἄγαγε κλισίης Βρισηίδα καλλιπάρηον,
 δῶκε δ' ἄγειν. τῷ δ' αὖτις ἔτην παρὰ νῆας Ἀχαιῶν,
 ἣ δ' ἀκέουσ' ἅμα τοῖσι γυνὴ κίεν. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
 δακρύσας ἐτάρων ἄφαρ ἔζετο νόσφι λιασθεῖς
 350 θῖν' ἔφ' ἄλδος πολιῆς, ὁρόων ἐπ' ἀπείρονα πόντον·
 πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο χεῖρας ὀρεγνύς·
 „μήτηρ, ἐπεὶ μ' ἔτεκές γε μινυνθᾶδιόν περ ἐόντα,
 τιμὴν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίζαι
 Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισεν.
 355 ἦ γάρ μ' Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
 ἠτίμησεν· ἐλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας“.
- Ὡς φάτο δάκρυ χέων, τοῦ δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ
 ἡμένη ἐν βένθεσσιν ἄλδος παρὰ πατρὶ γέροντι.
 καρπαλίμως δ' ἀνέδυσσε πολιῆς ἄλδος ἥντ' ὀμίχλῃ,
 360 καὶ ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο δάκρυ χέοντος,
 χειρὶ τέ μιν κατέρεξεν ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζε·
 „τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;
 ἐξαυδά, μὴ κεῖθε νόσφ', ἵνα εἶδομεν ἄμφω“.
- Τὴν δὲ βαρὺ στενάχων προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς·
 365 „οἶσθα· τί ἢ τοι ταῦτ' εἰδυῖη πάντ' ἀγορεύω;
 ὦχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἡετίωνος,
 τὴν δὲ διεπράθομέν τε καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα.
 καὶ τὰ μὲν εὖ δάσσαντο μετὰ σφίσιν υἱες Ἀχαιῶν,
 ἐκ δ' ἔλον Ἀτρεΐδῃ Χρυσήϊδα καλλιπάρηον.
 370 Χρύσης δ' αὖθ' ἱερεὺς ἐκατηβόλου Ἀπόλλωνος
 ἦλθε θεῶς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
 λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
 στέμματα ἔχων ἐν χερσὶν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος
 χρυσέῃ ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιοὺς,
 375 Ἀτρεΐδα δὲ μάλιστα δῶα κοσμήτορε λαῶν.
 ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
 αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·

„Niż czekać, ażby trupem zaraza wyniosła
„Ostatki ludu, Troi mieczem niewycięte?
„Wezwijcie też nareszcie jakie ludzie święte,
„Wezwijcie tu proroki: niech powiedzą, czemu
„Kazał nas Pan Bóg słońcu zarażać złotemu;
„A odkrywszy przyczynę, niech lekarstwo dadzą
„I snów się o to, z Boga idących, poradzą!
„A jeżeli to grzechy nasze temu winne:

ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἤνδανε θυμῷ,
 ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
 380 χωόμενος δ' ὁ γέρων πάλιν ὤχετο· τοῖο δ' Ἀπόλλων
 εὐξαμένου ἤκουσεν, ἐπεὶ μάλα οἱ φίλος ἦεν·
 ἦκε δ' ἐπ' Ἀργείοισι κακὸν βέλος· οἱ δέ νυ λαοὶ
 θνήσκον ἐπασσύτεροι, τὰ δ' ἐπ' ὤχετο κῆλα θεοῖο
 385 πάντῃ ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν. ἄμμι δὲ μάντις
 εὖ εἰδὼς ἀγόρευε θεοπροπίας ἐκάτοιο.
 αὐτίκ' ἐγὼ πρῶτος κελόμην θεὸν ἰλάσκεσθαι·
 Ἀτρεΐωνα δ' ἔπειτα χόλος λάβεν, αἶψα δ' ἀναστὰς
 ἠπειλήσεν μῦθον, ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστίν.
 τὴν μὲν γὰρ σὺν νηὶ θοῇ ἐλίκωπες Ἀχαιοὶ
 390 ἐς Χρυσὴν πέμπουσιν, ἄγουσι δὲ δῶρα ἄνακτι·
 τὴν δὲ νέον κλισίῃθην ἔβαν κήρυκες ἄγοντες
 κούρην Βρισηῖος, τὴν μοι δόσαν υἱὲς Ἀχαιῶν.
 ἀλλὰ σύ, εἰ δύνασαι γε, περισχεο παιδὸς ἐῆρος·
 ἐλθοῦς· Οὐλύμπον δὲ Δία λίσαι, εἴ ποτε δὴ τι
 395 ἦ ἔπει ὦνησας κραδίην Διὸς ἦε καὶ ἔργῳ.
 πολλάκι γάρ σεο πατὴρ ἐνὶ μεγάροισιν ἄκουσα
 εὐχομένης, ὅτ' ἔφησθα κελαινεφέϊ Κρονίῳ
 οἷῃ ἐν ἀθανάτοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι,
 ὁππότε μιν ξυνδῆσαι Ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι,
 400 Ἥρη τ' ἠδὲ Ποσειδάων καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.
 ἀλλὰ σὺ τὸν γ' ἐλθοῦσα, θεά, ὑπελύσας δεσμῶν,
 ὥχ' ἐκατόγχειρον καλέσας· ἐς μακρὸν Ὀλύμπον,
 ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ τε πάντες
 Αἰγαίων· ὃ γὰρ αὖτε βίῃ οὐ πατὴρ ἀμείνων·
 405 ὅς ῥα παρὰ Κρονίῳ καθέζετο κύδει γαίῳ.
 τὸν καὶ ὑπέδδεις ἀνὰ μάκαρες θεοὶ οὐδέ τ' ἔδῃσαν.
 τῶν νῦν μιν μνήσασα παρέξω καὶ λάβε γούνων,
 αἶ κέν πως ἐθέλῃσιν ἐπὶ Τρώεσσι ἀρῆξαι,
 τοὺς δὲ κατὰ πρύμνας τε καὶ ἄμφ' ἄλα ἔλσαι Ἀχαιοὺς
 410 κτεινομένους, ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος,
 γυνὴ δὲ καὶ Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
 ἦν ἄτην, ὃ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισεν·
 Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα Θέτις κατὰ δάκρυ χέουσα·
 „ὦ μοι, τέκνον ἐμόν, τί νύ σ' ἔτρεφον αἰνὰ τεκοῦσα;
 415 αἶθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπῆμυν
 ἦσθαι, ἐπεὶ νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ, οὐ τι μάλα δῆν·
 νῦν δ' ἅμα τ' ὠκύμορος καὶ οὔζυρὸς περὶ πάντων

„Pobijemy ofiarą barany niewinne,
„Cielce tłuste, a Boga łaskę ubłagamy,
„Że zdejmie te ze słońca i ciał sine plamy“.
To rzekł i siadł; — a Kalchas, ksiądz grecki sędziwy,
Pan ofiar i rozlewacz przeświętej oliwy,
Jasnowidzący starzec, któremu mogiła
Nigdy nic nie wydarła i nie zostawiła,
Bo przeszłości i całej przyszłości był świadom —
Wstał — i trwożny, bo nie śmiał rycerskim się radom
Wręcz sprzeciwić... takimi słowy odpowiedział:

„Achillesie, kochanku Bogów! gdybyś wiedział,
„Jaką na grzechy nasze Bogi patrzą twarzą,
„Przez co znienawidziły, za co morem karzą,
„Zadrżałbyś! Lecz po wiedzę tych rzeczy nie sięgniesz;
„Chyba mi tu na głowę i na miecz przysięgniesz,

ἔπλεο· τῷ σε κακῇ αἵσῃ τέκον ἐν μεγάροισιν.
 τοῦτο δέ τοι ἐρέουσα ἔπος Διὶ τερπικεραύνῃ
 420 εἴμι' αὐτῇ πρὸς Ὀλύμπῳ ἀγάννιφον, αἶ κε πύθῃται.
 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι
 μήνι' Ἀχαιοῖσιν, πολέμου δ' ἀποπαύεο πάμπαν·
 Ζεὺς γὰρ ἐς Ὀκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
 χθιζὸς ἔβη κατὰ δαῖτα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἔποντο·
 425 δωδεκάτῃ δέ τοι αὖτις ἐλεύσεται Οὐλύμπῳ δέ,
 καὶ τότε' ἔπειτά τοι εἴμι Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ
 καί μιν γουνάσομαι, καί μιν πείσεσθαι ὄω".
 Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσετο, τὸν δ' ἔλιπ' αὐτοῦ
 χωόμενον κατὰ θυμὸν εὐζώνοιο γυναικός,
 430 τήν ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 ἐς Χρύσην ἵκανεν ἄγων ἱερὴν ἑκατόμβην.
 οἱ δ' ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο,
 ἰστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ' ἐν νηὶ μελαίνῃ,
 ἰστὸν δ' ἰστοδόκη πέλασαν προτόνοισιν ὑφέντες
 435 καρπαλίμως, τήν δ' εἰς ὄρμιον προέρεσαν ἐρετμοῖς.
 ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν·
 ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥήγγμινι θαλάσσης,
 ἐκ δ' ἑκατόμβην βῆσαν ἐκηβόλῳ Ἀπόλλωνι·
 ἐκ δὲ Χρυσῆϊς νηὸς βῆ ποντοπόροιο.
 440 τήν μὲν ἔπειτ' ἐπὶ βωμὸν ἄγων πολύμητις Ὀδυσσεὺς
 πατρὶ φίλῳ ἐν χερσὶ τίθει, καί μιν προσέειπεν·
 „ὦ Χρῦση, πρό μ' ἔπεμψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
 παῖδά τε σοὶ ἀγέμεν Φοῖβῳ θ' ἱερὴν ἑκατόμβην
 ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν, ὅφρ' ἱλασόμεσθα ἄνακτα,
 445 ὃς νῦν Ἀργεῖοισι πολύστονα κήδε' ἐφῆκεν".
 Ὡς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει, ὃ δὲ δέξατο χαίρων
 παῖδα φίλῃν. τοὶ δ' ὦκα θεῶ κλειτὴν ἑκατόμβην
 ἐξείης ἔστησαν ἐύδητον περὶ βωμόν,
 χερνίψαντο δ' ἔπειτα καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
 450 τοῖσιν δὲ Χρύσης μεγάλ' εὐχετο χεῖρας ἀνασχών·
 „κλυθὶ μευ ἀργυρότοξ', ὃς Χρῦσην ἀμφιβέβηκας
 Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιό τε ἱφὶ ἀνάσσεις·
 ἡμὲν δὴ ποτ' ἐμεῦ πάρος ἔκλυες εὐξαμένοιο,
 τίμησας μὲν ἐμὲ, μέγα δ' ἵψας λαὸν Ἀχαιῶν·
 455 ἦδ' ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ' ἐπικρήνηνον ἐέλδωρ·
 ἦδη νῦν Δαναοῖσιν ἀεικέα λαιγὸν ἄμυνον".
 Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.

„Że co powiem, rozkrywszy tajemnicze światy,
„Choćby to obraziło króle i magnaty,
.
.
.

To rzekł prorok; a zaraz się w Agamemnonie
Złość zapaliła: powstał na błyszczącym tronie,
Pociemniał... pierś charknęła — oczy zapalone
Jak u psa pokazały w gałkach skry czerwone,
I tak straszliwy stojąc, z błyskawicą w oku
Zawołał: „O przekłety nieszczęścia proroku,
„Którego spróbowałem nędzny tyle razy,
„Wieczny wróżbiarzu nieszczęść — i plag — i zarazy!
„Jeszcze i teraz język rozwiązałeś na to,
„Śmiały starcze, abyś mię z wojskiem i armatą
„Poróżnił?... aby znowu przeciw mojej głowie
„Jeli wierzgać i bunty podnosić Grekowie?
„Patrz, co mówisz... widzicie sztukę tego dziada?
„Oto na mnie jednego całą winę składa!
„Oto ja gniewu Bogów winien — syn szatana!
„Za to, żem słonecznego obraził kapłana,
„Żem ku brance nachylon, uwiedzion pieśszczotą —
„Nie chciał oddać niebieskiej dziewczyny za złoto...
„Prawda! bo mi też drogie to nieporównane
„Dziecko, sztuk umiętne — białe i różane...
„Ani mię Klitemnestra, gdym ją brał dziewicą,
„Nie zczarowała taką wonią — błyskawicą,
„Jako ta, wzięta ojcu gwałtem panna biała;
„Wszakże... gdyby dziś sprawa nasza na tem stała,
„Abym ja miłośnicy tej ustąpił komu,
„Zgodzę się: niech ma ojciec! niech wraca do domu,
„Jeśli tego wymaga sprawa pospolita —
„Choć kochana, choć moja, choć mieczem zdobyta,
„Niech idzie!... Słusznaż jednak jest rzecz, mówcie sami,
„Abym ja jeden, pierwszy wódz i król nad wami,
„Miał utratę? i wszemu panując ludowi,
„Sam jeden próżne serce miał — i namiot wdowi?...
„Byćże to może, aby bez żadnej nagrody
„Król został — i ponosił wszystkie wasze szkody?

αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' εὗξαντο καὶ οὐλοχύτας προβάλλοντο,
 αὐέρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
 460 μηρούς τ' ἐξέταμον κατὰ τε κνίσῃ ἐκάλυψαν
 δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
 καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
 λείβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπύβολα χερσίν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
 465 μίστυλλον τ' ἄρα τᾶλλα καὶ ἄμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν
 ὥπτησάν τε περιφραδέως ἐρύσαντό τε πάντα.
 αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου τετύκοντό τε δαῖτα,
 δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἵσης.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 470 κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο,
 νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν·
 οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο
 καλὸν αἰδόντες παιήονα κοῦροι Ἀχαιῶν,
 μέλποντες ἐκάεργον, ὃ δὲ φρένα τέρπετ' ἀκούων.
 475 ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
 δῆ τότε κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηὸς.
 Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
 καὶ τότε ἔπειτ' ἀνάγοντο μετὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
 τοῖσιν δ' ἔκμενον οὖρον ἵει ἐκάεργος Ἀπόλλων.
 480 οἱ δ' ἰστὸν στήσαντ' ἀνά θ' ἰστία λευκὰ πέτασσαν·
 ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἰστίον, ἀμφὶ δὲ κύμα
 στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἔαχε νηὸς ἰούσης·
 ἢ δ' ἔθεεν κατὰ κύμα διαπρήσσουσα κέλευθον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἔκοντο κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν,
 485 νῆα πέν οἳ γε μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν
 ὕψοῦ ἐπὶ φαιμάθοις, ὑπὸ δ' ἔρματα μακρὰ τάνυσσαν,
 αὐτοὶ δ' ἐσκήδναντο κατὰ κλισίας τε νέας τε.
 Αὐτὰρ ὃ μῆνιε νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι,
 διογενὴς Πηλέος υἱὸς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 490 οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν
 οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον, ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ
 αὔθι μένων, ποθέεσκε δ' αὐτὴν τε πτόλεμόν τε.
 Ἄλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἐκ τοῖο δυωδεκάτῃ γένετ' ἡώς,
 καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλυμπον ἴσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες
 495 πάντες ἅμα, Ζεὺς δ' ἦρχε. Θέτις δ' οὐ λήθεται ἐφετμέων
 παιδὸς ἐοῦ, ἀλλ' ἢ γ' ἀνεδύσετο κύμα θαλάσσης,
 ἠερίῃ δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν Οὐλυμπόν τε.

„Krew wylewał — i królem był — a tak jak sługą?...
 „Nie, za tę branke — Grecya musi mi dać drugą...
 — Nienasycony! krzyknął Achilles, zgłodniały
 Na łup! a więcej branek łakomy, niż chwały!
 Zajęty ciągle tylko zuchwałą grabieżą!
 Myślałby kto, że wszystkie do ciebie należą
 Dziewczyny i bogactwa, przez rycerzy krocie
 Pojmane... wszystko twoje, co leży na flocie!
 A my — sam dym łykamy tylko, paląc grody.
 Słuchaj! — Jeżeli jakiej, królu, chcesz nagrody
 Od wolnych... bo ja wolny tu przed tobą stoję —
 Jeśli więc chcesz, to czekaj, aż weźmiemy Troję.
 Wtenczas i ty pożywisz się, miast obdzieraczu,
 Wśród płomieni, posoki, i wrzasku i płaczu...
 Na to zaś król: „To ja się mam obedrzeć z łyka,
 „A ty nic nie dasz?... patrzcie tego wojownika?
 „Że silny, to już myśli, że jakie półboże,
 „Nad Greki Pan — nademną królem — wszystko może!
 „Nie, mówię wam, a próżnych słów nie będę tracić,
 „Za branke mi musicie po królewsku spłacić,
 „Odliczywszy mi za nią złota góry spore...
 „A nie — to pójde i sam któremu odbiorę
 „Jego branke!... nie patrzę, na którego przyjdzie,
 „Czy Ajax czy Ulisses — czy ty sam, Pelidzie!
 „Choćbyście się wściekali, nic to nie pomoże...
 „Zresztą czas to pokaże... A teraz na morze
 „Spuśćmy łódź i wybierzmy sprawniejszych wioślarzy,
 „A potem tę dziewicę precudownej twarzy
 „Który z was książąt przez fal przeprowadzi grzbiety.
 „Ulisses mi to zrobi — albo też król Krety,
 „Albo Ajax... a może też lepiej przystoi,
 „Że sam Pelid — i siebie razem uspokoi,
 „Podjąwszy się poselstwa, i Bogi ubłaga...“
 — Na to Achilles — stokroć chmurniejszy, niż plaga
 Niebieska — do zachwianej podobny kolumny,
 „Tyranie! krzyknął, zółcią zaprawny i dumny!
 Niewolniku łakomstwa własnego i zbytku!
 Wiecznie tylko swojego patrzący pożytku,
 Podły — a nam rycerzom włączący na plecy!
 Nie wiem prawdziwie, za co my się bijem Grecy,

εὔρεν δ' εὐρύοπα Κρονίδην ἄτερ ἡμενον ἄλλων
 ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδαιράδος Οὐλύμπιοιο.
 500 καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο καὶ λάβε γούνων
 σκαιῇ, δεξιτερῇ δ' ἄρ' ὑπ' ἀνθρεῶνος ἐλοῦσα
 λισσομένη προσέειπε Δία Κρονίωνα ἄνακτα·
 „Ζεῦ πάτερ, εἴ ποτε δὴ σε μετ' ἀθανάτοισιν ὄνησα
 ἢ ἔπει ἢ ἔργῳ, τόδε μοι κρήνην ἐέλωρ·
 505 τίμησόν μοι υἱόν, ὃς ὠκυμορώτατος ἄλλων
 ἔπλετ'· ἀτάρ μιν νῦν γε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
 ἠτίμησεν· ἐλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας.
 ἀλλὰ σύ πέρ μιν τίσον, Ὀλύμπιε μητίετα Ζεῦ·
 τόφρα δ' ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος, ὅφρ' ἂν Ἀχαιοὶ
 510 υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν ὀφέλλωσιν τέ εἰ τιμῇ“.
 Ὡς φάτο· τὴν δ' οὐ τι προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς,
 ἀλλ' ἀκέων δὴν ἦστο. Θέτις δ' ὥς ἤψατο γούνων,
 ὡς ἔχετ' ἐμπεφυῖα, καὶ εἶρετο δεῦτερον αὖτις·
 „νημερτὲς μὲν δὴ μοι ὑπόσχεο καὶ κατάνευσον
 515 ἢ ἀπόειπ', ἐπεὶ οὐ τοι ἔπι δέος, ὅφρ' εὖ εἰδῶ
 ὅσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτῃ θεὸς εἰμι“.
 Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·
 „ἦ δὴ λοίγια ἔργ', ὃ τέ μ' ἐχθροδοπῆσαι ἐφήσεις
 Ἥρη, ὅτ' ἂν μ' ἐρέθῃσιν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.
 520 ἦ δὲ καὶ αὐτως μ' αἰὲν ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι
 νεικεῖ, καὶ τέ μέ φησι μάχῃ Τρώεσσι ἀρήγειν.
 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖτις ἀπόστιχε, μή τι νοήσῃ
 Ἥρη· ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται, ὅφρα τελέσω.
 εἰ δ' ἄγε τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὅφρα πεποιθήσῃ·
 525 τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
 τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλὸν
 οὐδ' ἀτελεύτητον, ὃ τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω“.
 Ἥη καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·
 ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῖρρώσαντο ἄνακτος
 530 κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλύμπιον.
 Τὼ γ' ὥς βουλευσάντε διέτμαγεν· ἢ μὲν ἔπειτα
 εἰς ἄλλα ἄλτο βαθεῖαν ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου,
 Ζεὺς δὲ ἐὸν πρὸς δῶμα. θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέστησαν
 ἐξ ἐδέων σφοῦ πατρὸς ἐναντίον· οὐδέ τις ἔτλη
 535 μεῖναι ἐπερχόμενον, ἀλλ' ἀντίοι ἕσταν ἅπαντες.
 ὥς δ' ὁ μὲν ἔνθα καθέζετ' ἐπὶ θρόνου· οὐδέ μιν Ἥρη
 ἠγνοίησεν ἰδοῦσ', ὅτι οἱ συμφράσσατο βουλαῖς

Dla czego ja sam twoje wypełniam rozkazy?
Wszak mi Trojanie żadnej dalekiej obrazy
Nie zadali... w spokojne mi państwo nie wpadli,
Żyt nie spalili — koni na łąkach nie kradli...
Daleko stąd się pasły moje tłuste stada —
W cichym kraju, gdzie jedno sam brzeg odpowiada
Grzmotowi srebrnej fali, złote żniwa stoją...
Dziś — ja sam nie wiem, za co szalony pod Troję
Ja — i wojska, krzywdami tylko tutaj płatne,
Nie za obelgi kraju, ale za prywatne
Krzywdy, zjechaliśmy się tu całe pół świata
Walczyć — za jakąś ot tam krzywdę twego brata;
Dotychczas nie zyskawszy nic dla siebie sami,
Tylko guzy i ciała okryte ranami,
Lub podłe fraszki, które trzeba było kupić
Krwia własną... I ty jeszcze i z tych mię chcesz złupić,
Z tych jeszcze?... to, com dostał, całe ludu hordy
Wyrąbawszy — przez ogień i szable i mordy —
Tę okruszynę, co tak wygląda nikczemnie,
Tak mniejsza od twych łupów, jak ty sam odemnie,
Chcesz splądrować?... Więc złoto do twego namiotu
Płynie — a ze mnie tylko morze krwi i potu?
Albo mi to oddają, czego wszyscy nie chcą,
I miłość własną próżnem kadzidłem podłechcą,
Bo sam wyznaj, tak ze mną czyniliście długo...
Ale odtąd ja waszym niewolnikiem, sługą
Nie będę! Mnie do kraju flota odprowadzi,
A z Trojanami sobie Atryd sam poradzi".
— Na to rzekł król: „Uciekaj... z serca tobie życzę,
„Uciekaj, ja na ciebie bynajmniej nie liczę,
„A na groźby też nie dbam, sercem się nie trwożę.
„Patrz, ilu tu rycerzy — Pan Bóg sam pomoże,
„A królestwu szwankować nie da i osobie!
„Nikommu tak nie ciąży wyższość — ile tobie.
„Gdzie kłótnie, gdzie krew tryska, gdzie pożar wybucha,
„Tam ty — tam kąpiesz twego okropnego ducha!
„Silniejszy jest od wielu ludzi — sam wyznaję,
„Ale i siłę — to Bóg człowiekowi daje;
„Więc uciekaj! — więc łodzie twoje kładź na wałach! —
„Więc panuj tam gdzieś sobie spokojnie na skałach!

- ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος.
αὐτίκα κερτομίοισι Δία Κρονίωνα προσηύδα·
- 540 „τίς δ' αὖ τοι, δολομήτα, θεῶν συμφράσσατο βουλᾶς;
αἰεὶ τοι φίλον ἔστιν ἔμεῦ ἀπονόσφιν ἐόντα
κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν· οὐδέ τί πώ μοι
πρόφρων τέτλημας εἰπεῖν ἔπος ὅττι νοήσης“.
- Τὴν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
- 545 „Ἥρη, μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους
εἰδήσειν· χαλεποί τοι ἔσονται ἄλόχῳ περ ἐούσῃ.
ἀλλ' ὃν μὲν κ' ἐπιεικὲς ἀκουέμεν, οὐ τις ἔπειτα
οὔτε θεῶν πρότερος τόν γ' εἴσεται οὔτ' ἀνθρώπων·
ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλωμι νοῆσαι,
- 550 μὴ τι σὺ ταῦτα ἕκαστα διεῖρεο μῆδ' ἐμετάλλα“.
- Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
„αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;
καὶ λήην σε πάρος γ' οὔτ' εἶρομαι οὔτε μεταλλῶ,
ἀλλὰ μάλ' εὐκηλος τὰ φράζεαι, ἅσ' ἐθέλῃσθα.
- 555 νῦν δ' αἰνῶς δεῖδοικα κατὰ φρένα, μὴ σε παρείπῃ
ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος·
ἡερίη γὰρ σοί γε παρέζετο καὶ λάβε γούνων·
τῇ σ' οἶω κατανεῦσαι ἐτήτυμον, ὥς Ἀχιλῆα
τιμήσης, ὀλέσης δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν“.
- 560 Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·
„δαίμονιη, αἰεὶ μὲν οἶεαι οὐδέ σε λήθω·
πρῆξαι δ' ἔμπης οὐ τι δυνήσῃ, ἀλλ' ἀπὸ θυμοῦ
μᾶλλον ἐμοὶ ἔσσαι· τὸ δέ τοι καὶ ῥίγιον ἔσται.
εἰ δ' οὔτω τοῦτ' ἔστιν, ἐμοὶ μέλλει φίλον εἶναι.
- 565 ἀλλ' ἀκέουσα κάθησο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ.
μὴ νύ τοι οὐ χραίσμωσιν ὅσοι θεοὶ εἰς ἓν Ὀλύμπῳ
ἄσσον ἰόνθ', ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω“.
- Ὡς ἔφατ', ἔδδεισεν δὲ βοῶπις πότνια Ἥρη,
καὶ ῥ' ἀκέουσα καθήστο, ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ·
- 570 ὥχθησαν δ' ἀνὰ δῶμα Διὸς θεοὶ οὐρανίωνες.
τοῖσιν δ' Ἥφαιστος κλυτοτέχνης ἦρχ' ἀγορεύειν
μητρὶ φίλῃ ἐπὶ ἦρα φέρων λευκωλένῳ Ἥρη·
„ἦ δὴ λοίγια ἔργα τάδ' ἔσσεται οὐδ' ἔτ' ἀνεκτά,
εἰ δὴ σφῶν ἔνεκα θνητῶν ἐριδαίνετον ὦδε,
- 575 ἐν δὲ θεοῖσι κολῶδ' ἐλαύνετον· οὐδέ τι δαιτὸς
ἐσθλῆς ἔσσεται ἥδος, ἐπεὶ τὰ χερεῖονα νικά·.
μητρὶ δ' ἐγὼ παράφημι καὶ αὐτῇ περ νοεούσῃ

„Ja ciebie zatrzymywać i prosić nie każę,
 „Tyle twój gniew, jak sobie twoję przyjaźń ważę:
 „Jedź więc i Mirmidony twe trzymaj w pokorze!
 „Ale tu — ja król — rządzę, panuję i trwożę,
 „Ty ulegasz! i to wiedz, że gdy Chryzeidę
 „Poślę, wnet do namiotu twego prosto idę,
 „A choćby gwałtem — jeśli opór kto utrzyma —
 „Wezmę ci błyskającą ciemnymi oczyma
 „Bryskę twoję... Wtenczas to przeklniesz po sto razy
 „Dumę twoję i skore do obelg wyrazy,
 „I pokażesz w osobie swojej pełnej sromu,
 „Że nad króla nikt wyższy — jedno Pan, Bóg gromu...“
 — Słyszący taką mowę Achilles skamieniał,
 Drżał cały — na przemiany potniał i czerwieniał,
 Piers mu się podnosiła — wściekłość i rozwaga
 Walczą w nim, jak dwie wiedźmy... Gdy pierwsza przemaga,
 To oczyma jak ognia pieczęciami piecze,
 Już już na króla leci, zda się, że rozsiecze —
 I znowu go rozsądek gdy zimny zatrzyma,
 Stoi... i tylko błyska po Grekach oczyma.
 W takich burzach gdy lewą prawicę zacisnął,
 A prawą dobył miecza wpół z pochwy — i błysnął,
 Gdy już miał biec, a cały zdawał się szalony,
 Zbiegła z nieba Minerwa — z rozkazu Junony —
 Równy sobie ważąca dwóch rycerzy losy.
 Zbiegła i Achillesa porwawszy za włosy
 Złote i rozwichrzone, wstrzymała w zamachu.
 Nikt jej nie widział — stała ciemnościami strachu
 Otoczona, sam tylko patrzy się w anioła
 Achil i widzi oczu płomieniste koła
 Świecące na powietrzu ogniście, i woła:
 — „Przychodź, Minerwo — ręce do ciebie podnoszę!
 Patrz! co ja cierpię... patrzaj, co od ludzi znoszę!
 Patrz na tego Atryda bez czci i bez wiary!
 Przychodź, świadkiem bądź razem obelgi i kary“.
 — Na to Minerwa: „Na to mię widzisz zjawioną,
 Abym ci uciszyła gniewu pełne łono.
 Poddaj się rozsądkowi i spuść się na Boga,
 Juno każe... A to wiedz, że zarówno droga
 Niebiosom gwiazda twoja, jak gwiazda Atryda.

πατρὶ φίλῳ ἐπὶ ἥρᾳ φέρειν Δίῃ, ὅφρα μὴ αὖτε
 νεικείῃσι πατήρ, σὺν δ' ἤμιν δαῖτα ταραΐῃ.
 580 εἴπερ γὰρ κ' ἐθέλῃσιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητῆς
 ἐξ ἐδέων στυφελίξαι· ὃ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐστιν.
 ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσιν·
 αὐτίκ' ἔπειθ' Ἰλαος Ὀλύμπιος ἔσσεται ἤμιν·
 Ὡς ἄρ' ἔφη, καὶ ἀναΐξας δέπας ἀμφικύπελλον
 585 μητρὶ φίλῃ ἐν χειρὶ τίθει καὶ μιν προσέειπεν·
 „τέτλαθι μήτηρ ἐμὴ καὶ ἀνάσχεο κηδομένη περ,
 μή σε φίλην περ ἐοῦσαν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι
 θεινομένην· τότε δ' οὐ τι δυνήσομαι ἀχνύμενός περ
 χραϊσμεῖν· ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεισθαι.
 590 ἦδη γάρ με καὶ ἄλλοτ' ἀλεξέμεναι μεμαῶτα
 ῥῖψε ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίῳ.
 πᾶν δ' ἤμαρ φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι
 κάππεσον ἐν Λήμνῳ· ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν·
 ἐνθα με Σίντιες ἄνδρες ἄφαρ κομίσαντο πεσόντα·
 595 Ὡς φάτο, μεῖδῃσεν δὲ θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
 μειδήσασα δὲ παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον.
 αὐτὰρ ὃ τοῖς ἄλλοισι θεοῖς ἐνδέξια πᾶσιν
 ὦνοχόει γλυκὺ νέκταρ ἀπὸ κρητῆρος ἀφύσσω.
 ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνώρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
 600 ὥς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα.
 Ὡς τότε μὲν πρόπαν ἤμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
 δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἴσης,
 οὐ μὲν φόρμιγγος περικαλλέος, ἣν ἔχ' Ἀπόλλων,
 Μουσάων θ', αἳ ἄειδον ἀμειβόμεναι ὀπλὶ καλῇ.
 605 Αὐτὰρ ἐπεὶ κατέδυνε λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
 οἳ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκον δὲ ἕκαστος,
 ἥχι ἐκάστῳ δῶμα περικλυτὸς ἀμφιγυήεις
 Ἥφαιστος ποίησεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι.
 Ζεὺς δὲ πρὸς ὃν λέχος ἦι' Ὀλύμπιος ἀστεροπητῆς,
 610 ἐνθα πάρος κοιμᾶτο, ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι·
 ἐνθα καθεῖτο ἀναβάς, παρὰ δὲ χρυσόθρονος Ἥρη.

Mów łagodnie, miecz schowaj — na Trojan się przyda —
 A zawierz mi niebieskiej, która ma żrenicę
 Niebieską wtrącam w złotą przyszłości świetlicę
 I czytam jasno w przyszłej życia twego zorzy;
 Zawierz, że ci Atryda tego upokorzy
 Czas i wypadki same — tak że przed namiotem
 Ujrzysz go z pokłonami dla ciebie i złotem“.
 — Na to Pelid: — „Łagodność mi wlaś do ucha,
 O Minerwo! gniew ciebie serdeczny posłucha,
 A krzywdę swoją ludzką wam Bogom zostawi.
 Kto Bogu, temu także Pan Bóg błogosławi...“
 Rzekł; i pośród zdziwionych Greków — jak z kamienia —
 Stał, patrząc ciągle w oczy miesięczne zjawienia,
 Aż się cień boski w kręgi tysiączne rozprysnął
 I wrócił w niebo. Wtenczas miecz do pochwy cisnął,
 A sam ostatkiem gniewu wrząc, rzekł do Atryda:
 — Greków to wstyd i ziemi tej całej ohyda,
 Że cię nosi, straszydło z różnych jędz uwite!
 Ty psie na twarzy, serce masz tchórzem podszyte!
 Bo kiedyż cię widziano, podły, czego wartym
 Gdziekolwiek — czy w zasadzkach, czy w boju otwartym?
 Za tyłem zawsze wojska, jak szatan się witasz,
 My ginie, a ty na śmierć rycerzy posyłasz;
 Bo też to łatwiej włóczyć po obozie nogi,
 Łatwiej okradać swoich — niż obdzierać wrogi!
 I gdyby nie to, że cię nam na karki wwiodły
 Losy... i gniew Jowisza, o łakomco podły,
 Gdybym w Grekach swobodę znał i miłość bratnią:
 To ta twoja obelga byłaby ostatnią.
 Bo już... lecz zatrzymany tu byłem przez zmołę,
 Słuchaj więc, oto berło na świadectwo biorę:
 Na to martwe w niem drewno, na tę gałąź suchą
 Przysięgam, że na jęki greckie zamknę ucho,
 Że tak jako ta gałąź umarła zostanie
 Wiecznie! na Styxu ognie przysięgam rumiane,
 Na Jowisza tron złoty — na Olimpu chmury,
 Że choćby tu z ciał waszych Hektor walił góry,
 A z żył waszych lał morze i rzeki czerwone:
 Nie przyjdę — choć wołany, na waszą obronę
 Nie przyjdę! — a to poznasz wtedy, gwałcicielu,

Że człowiek jeden taki, jak ja, waży wielu;
Poznasz — w Trojańskich ci się to tarczach pokaże,
Ile ty wart, i wiele ja na polu ważę!“
— Rzekł; i z największym gniewem rzucił pośród Greków
Na ziemię berło, złote tysiącami ćwieków.
Rzekłbyś, że z garści rzucił złotymi gwiazdami —
I siadł — nie dbając, że nań król namarszczył brwiami.

A wtem dźwignął się z krzesła zwolna Nestor stary,
Pylijski król — szanowny i mądry bez miary,
Hamujący od dawna te rycerze szybkie.
Słowa mu z ust płynęły, jak miód, słodkie — lipkie —
Wnikające. Przy szmerze tej słodkiej wymowy
Dwa pokolenia przeszły — on zaś Nestorowy
Żył wiek, a swe pylijskie dobrze rządził Greki
Przez dwa (i coś na trzeci zachodząc) półwieki.
Ten w obozie przez wszystkich starzec poważany
Wstał i zaczął z powagą, przez wszystkich słuchany:

„O! jaki wstyd dla Greków — pociecha dla Troi,
„Gdy tu pomiędzy wami rzecz publiczna stoi
„Od kłóteń rozerwana... O! jakże to smutnie,
„Że nam przeciwne duchy wsiąły takie kłótnie!...
„Wy młodzi — wy najpierwsi — we wszystkim na czele,
„Na Boga! ten wasz ogień zagaśnie w popiele!
„Nie ważcie sobie lekce, co wam Nestor gada —
„Wielkim ja kiedyś królom byłem za sąsiada!
„Takich już nie obaczy ziemia... Któż dziś śmiało
„Z dawną Pirotousza porówna się chwałą?
„Z Dryjantesem odwagą, wziętością z Kneuszem,
„A cóż rzec z cudownikiem owym Tezeuszem,
„Albo choć z Polyfemem?... Tych ja wyliczyłem,
„Z którymi niegdyś ściśle i przyjaźnie żyłem,
„Będąc młody — palący się ogniem krwi żywej
„I uczciwą zazdrością ku sławie uczciwej.
„Straszni to byli ludzie — straszne wojownicy
„I łowce, czy to poszli z oszczepem na dziki,
„Czy na potworne jakie w pustyni straszydła
„Wpadli, tnąc łby centaurom, smokom z ognia skrzydła.
„Straszni ludzie! a często jednak radę brali

„Odemnie — nawet mądrość pewną przyznawali
„Mnie młodemu... Bywało, ci bohaterowie
„Nieraz mówią: słuchajmy, co nam Nestor powie.
„Tożby się i wam także posłuchać mnie zdało...
„Królu, nie bierz mu branki! wojsko mu ją dało.
„A ty też, Achillesie, spuść nieco z tej dumy,
„Niech król będzie nad nasze serca i rozумы!
„Ty pierwszy — tam gdzie człowiek sprawę mieczem czyni,
„Bogom podobny siłą — urodzon z Bogini;
„On — powagą wzniesiony i godnością trwoży
„Nad wszelkie syny boże — nad wszelki lud boży.
„Złączcie więc razem, złączcie niezgodne umysły!
„Niech siła i powaga wejdą w związek ścisły.
„Ty, królu, pozwól, że ja Achila złagodzę,
„A ty sam swego gniewu sobie ukróć wodze.
„A Boże broń — takiego nam stracić rycerza,
„Jak Achil, piorun wojska naszego i wieża...“
Skończył i usiadł. — Na to król ludów odrzeczł:
„Lata twoje sędziwe, z ust miód słodki ciecze.
Ale powiedz, kto tego uhamuje ducha!
Królami on pogardza, nawet praw nie słucha!
Mająż mu wszyscy starsi uderzyć kolanem — — —
On ma być prawodawcą — i wszechwładnym panem?
Jemu wojsko — wodzowie — ja sam się pokłonię?
Któż zniesie taką dumę siedzącą przy tronie?
Czyliż mu tutaj siła za przywilej stanie,
Gdy — —“

Przerwał mu Achilles i krzyknął: — „Tyranie!
Mam za to, że ci służył — że wkładał na szyję
Twój łańcuch — nie zapomnę tego, póki żyję!
Żem dekretem bezprawnym ulegał, mam za to!
Idź i rozkazuj sługom — nie mnie, autokrato!
Weź Bryzejdę — choć mieczem zdobyta na wojnie
I przecz naród przyznana — weźmiesz ją spokojnie...
Co do mnie, od spraw greckich ręce mam umyte.
Odtąd — walczyć nie będę za żadną kobietę.
Tę oddam — Bogi każą zapomnieć urazy.
Ale ty się nie skuszaj na gwałty dwa razy,
Bo drugi raz ci tytuł króla nie posłuży
I twoja krew się na tym ot mieczu zakurzy!“

Na tem ustała kłótnia — zakończona rada —
I rozeszła się wodzów poważna gromada.
Achilles z Patroklusem do swoich namiotów,
Atryd zaś na brzeg idzie... Tam wkrótce był gotów
Okręt o licznych wiosłach — na nim posadzona
Piękna Chryzeis — przydan od Agamemnona
Ulisses w przenajświętszym posła charakterze;
I cielce złotorogie w błagalnej ofierze
Ofiarowane, niższe zaległy pokłady.
Więc rozwinięto żagle i przez błękit błądy
Poszła łódz...

Agamemnon zaś sam przedsięwzię
Oczyścić wojsko — święte zaczęto pacierze,
Wotywy, wodozłania, opłókania boże.
Myje się lud — wylewa czarne męty w morze.
Skróś, jak brzeg długi, leżą poświęcone w darze
Cielce, byki — kamienne Apolla ołtarze —
Na nich ogień — i wstęga dymu czarnowłosa
Wonności miłe bogom unosi w niebiosy.

Gdy tak wojsko zajęte za świętymi prosi,
W Agamemnonie gniew się na nowo podnosi.
Przy nim dwaj heroldowie stali do posługi,
Eurybates zwan jeden, a Taltybiusz drugi.
Do nich obu król krzyczy: „Wraz mi do namiotów
Achilowych po branke, jeśli dać ją gotów!
Jeśli się zaś wahał — człowiek niespokojny,
Powiedzcie mu, że przyjdę ja sam po nią zbrojny...”
Z niechęcią wypełniając srogi rozkaz pana,
Idzie brzegiem heroldów para zadumana —
Przychodzą. Namiot widzą do głębi otwarty —
Rycerz siedzi ponury, cichy, o broń wsparty —
Oba stanęli cicho w milczeniu na boku,
Nie śmieją ust otworzyć, ani pomknąć kroku —
Spuścili laski — niby zgaszone pochodnie —
O! piękny wstyd... Achilles wstawszy, rzekł łagodnie:

„Przecż nie wchodźcie? czemu stoicie u proga,
Święci posłowie ludzi, a czasem od Boga.
Wchodźcie! z czcią i pokojem będziecie przyjęci.

Do was ja, starce, żadnej nie czuję niechęci;
Wiem, co poselstwo wasze od króla mi niesie,
Wyście temu niewinni. — Spieszaj Patroklesie,
Przyprowadź Bryzeidę! — Wy zaś, ludzie święci,
Zapisać to, co powiem, głęboko w pamięci,
A z branką razem rzućcie to królowi w oczy,
Ten ślub: Że niech się Grecya krwią zraniona broczy,
Niech ginie, niech z całego obędzie się ciała,
Z krwi wysączy — to Achil tu jak trup, jak skała,
Tu... I ten król wścieczony — ten ohydny zdierca,
W przestrachu, bez rozumu nad wojskiem — bez serca,
Niezdolny sobie w żadnej zaradzić potrzebie,
Złęknie się i zrozpacza — wściekły sam na siebie...“
Rzekł. — A Patrokles brankę przyprowadził — Ona
Żałosna w uciszonym smutku pogrążona —
Idzie — pod ręce starzy heroldowie wiodą
Żałosne dziewczę, brzegiem kręconym nad wodą.

Achilles także w próżnym nie został namiocie.
Idzie na brzeg najdzikszy — siada przy fal grzmocie,
W błękit oczy utapia i siedzi, jak skała...
Z tych to błękitów niegdyś jego matka wstała.
On też nad niemi — we łzach — serdecznej goryczy
Siedzi i do krzyczących fal tę skargę krzyczy:

„O Matko, o Bogini rządząca tą wodą!
Oto ja syn twój, umrzeć przeznaczony młodo,
Pod takim smętnym losem miałem przecie prawo
Żywot mieć krótki, ale otoczony sławą!...
I patrz, co ze mną czynią Bogowie — co czyni
Ciskacz gromu — patrz, matko moja, o Bogini!
Także to dotrzymuje Jowisz obietnicy?
Otom zhańbion wydarciem miłej niewolnicy,
Zelżony przez Atryda, pod obelgą jęczę...“

Słyszy to biała Tetys, gdzie w podwodne tęczę
Zanurzona w pałacach boga Oceana,
Słyszy i z fal wytryska tak niespodziewana,
Jak widmo z mgły; do syna po fali przybiega,
Pyta o troskę — prosi — miłośnie nalega.

„Zwierz mi się, mów, bożku przesrebrnego lica!
 Ja matka — ja najlepsza twoja powiernica.“
 Na to Achil westchnawszy: — „Wiadomo ci pewnie
 Wszystko wiedzącej Boży, Olimpu królownie,
 Żeśmy tu przyplływając z naszą grecką flotą,
 Zdobyli gród Apolla jasny — Tebę złotą,
 Skąd zdobycz krwią żołnierzy i Greków czerwona
 Była równo pomiędzy wodze podzielona.
 W tym podziale dla Agi naszego Memnona
 Przypadła, jak powszechna była na to zgoda,
 Najcudniejsza dziewczyna — panna — Chryze młoda,
 Boskie stworzenie, bogom ulana do miary...
 O to się dziewczę zgłosił ojciec — kapłan stary;
 Z podarunkiem i królów też ufając łasce,
 Kapłan o złotem berle, w laurowej przepasce
 Przyszedł — starzec kurzawą okryty podróżną;
 Chciał płacić — błagał — jęczał: lecz wszystko napróżno.
 Choć za nim brat królewski mówił — choć zdaleka
 Za tym ojcem przemawiał głos każdego Greka:
 Wszystko napróżno, Atryd był na prośby głuchy...
 Wtenczas ojciec ów, Boga swojego i duchy
 Zakląwszy, to uczynił, że Bóg słońca mściwy
 Szelestem strzał i jękiem powietrznej cięciwy
 W słońcu zaćmionem stanął, i wypuścił mory.
 Wnet to odgadli nasze obożne znachory —
 Wnet kapłan pojął krzywdę Bogom uczynioną.
 Rósł gwar — ja sam kapłanom stanąłem obroną,
 Zwołałem radę. — Na niej nasz kapłan proroczy
 Królowi jego winę prosto oczy w oczy
 Wypowiedział. Wtenczas to ten monarcha w gniewie
 Niehamowny, przez chuci spalony zarzewie,
 Cóż czyni?... Oto Chryzę oddaje, a za to
 Bryzeidę, co była moich ran zapłatą,
 Moich namiotów światłem — porywa mi w złości
 Przeciwno wszelkiej wierze i sprawiedliwości
 W obliczu Greków!... I gwałt taki krwi nie zrodzi?...
 O! nie — Ty Matko, której białe skrzydło chodzi
 Po niebieskich błękitach, gdzie jest gwiazdom droga,
 Ty leć, ty nieś tę krzywdę syna przed tron Boga!
 Wszak mi często mówiłaś, że Bóstwo czerwone

Piorunami... raz tobie winno swą obronę,
Gdy się przeciwko niemu — pod Olimp wysoki
Podniosły zbuntowanych aniołów obłoki;
Gdy sama Juno pawie skrzydła przeciw Panu,
I Duch mądrości — i Bóg straszny Oceanu
Podnieśli — zapalone straszną dumą duchy —
Gdy szli i Boga chcieli już okuć w łańcuchy:
Ty jedna, jeśli dobrze pamiętam... z otchłani,
Kędy leżeli twórcy skał spiorunowani,
Wywołałaś straszdyło dawno niewidziane,
Sturęczne, Bryjarejem na Olimpie zwane,
U nas zaś Egeonem... i duchów potopem
Pochwycony tron Boga, onymto Cyklopem
Podparłaś. Sam się Neptun cofnął przed tym chłopem,
Sama Juno — gdy on przez obłok różnotęczny,
Zaczął swój ruch okropny, wichrowy, sturęczny,
Cofnęła się — ukorzył się wnet Olimp cały,
Duchy się zlekły, Boga jednego wyznały,
Łańcuchy upuściły... To, matko, z zapalem
Powtórz, klęcząc przed Boga wielkim trybunałem;
Tą usługą — u kolan Boga położoną —
Skrusz go! niechaj na Greki spojrzysz brwią zmarszczoną,
Niech je uciśnie!... Niech się ginącymi widzą!
Niech sobie tego króla, sprawcę nieszczęść, zbrzydzą!
Niech go samego wreszcie przymusi niedola
Spuścić głowę nad smętnią przegranego pola!
Niechaj krwawe — żałobne myśli go przymuszają
Wyznać się względem ducha mego — niższym duszą!...“

Na to Tetys: — „O! dziecię moje nieszczęśliwe,
Rzekła, a mówiąc, z oczu sypała łzy żywe,
Perły oceanowe — bogdajbym ja była
Nigdy cię przeciw sądom losów nie rodziła!...
Bo i krótko żyć tobie! i żyć taki smutek!...
Albo przynajmniej, gdyby jakikolwiek skutek
Miały matki pacierze — a ty był na wojnę
Nie przyjechał, lecz w kraju życie wiódł spokojne,
Ani się znalazł pod tym strasznym Ilionem,
Gdzie każda prawie chwila tobie grozi zgonem!...
A teraz — cóż ja mogę?... To jedno, uboga

Matka, że Twe modlitwy zaniosę przed Boga,
Że dotrę do samego Jowisza na tronie;
A ty, synu — nic nie czyn! czekaj, stój na stronie!...
Jowisz teraz z Bogami odszedł nieba stropów,
I udał się na ucztę — aż do Etyjopów,
Aż na kraniec ostatni gorącego świata,
Gdzie zwykle na dwanaście dni co roku lata
I widzialnie z duchami między ludźmi gości
Dla niesłychanej tego ludu niewinności,
W której się dziwnie kocha... Czekaj więc, aż z onych
Puszcz złotych — ludów czarnych — granitów czerwonych
Bogi wrócą na śnieżną Olimpu fortecę,
A wtenczas ja z prośbami twojami polecę,
I one Jowiszowi samemu przełożę“.

To rzekłszy, odstąpiła cokolwiek na morze
Piękna Tetys — na miejsce skąd wyblęśła była,
I w otwarte się fale zielone wrzuciła;
A one ją wieńcami kapiącego śniegu
Zarzuciły. Sam Achil został się na brzegu
Zrozpaczony — —

Tymczasem Ulisses przybywa
Do Chryzy — dna złotego kotwicą zarywa,
Żagle powiązać każe; potem ofiar stada
Wychodzą na brzeg — Chryzys ostatnia wysiada,
Wynanka — w swe rodzinne wraca okolice...
Sam Ulisses precudną prowadzi dziewicę —
Prosto z nią do świątyni Feba... gdzie ją stawia
Przed ojcem i w te słowa do starca przemawia:

„Witaj, święty kapłanie! w kościół poświęcony
Wchodzę jako suplikant od Atryda strony.
Nietylkoć bez okupu dziewczę twoje hoże
Wracam — ofiarę jeszcze na ołtarz przywożę.
Bóg daj, aby się anioł tem ubłagał biały
A przestał na nas ciskać morowymi strzały.

Rzekł; a ojciec przyciskał już dziewczeczkę oną
Próżno odszukiwaną, boleśnie straconą —

Rozradowany. Greki zaś już ołtarz święty
Otoczyli tłustymi byki i skopięty,
Na ręce zlali wody przeczyste, lustralne,
Przygotowali słone placki ubłagalne,
Kapłan nareszcie w strasznej wystąpił powadze,
Wzniósł ręce i niebieskie tak upraszał władze:

„Boże srebrnego łuka! o ty, który złotą
Cyllę napełniasz twoją świecącą istotą,
A na Tenedu fali zachodzisz i wracasz
I wyspę moję Chryzę cudownie ozłacasz:
Jeśli się to starego kapłana obraży
Mściłeś, o Panie, takiej rozsianiem zarazy:
Bądźże mu teraz łaskaw, gdy twej łaski szuka,
Prosząc za ludźmi, a spuść twą cięciwę z łuka“.

Tak Chryzes prosił — wnet go usłuchał Apollo.
Tymczasem Greki zboże pomieszane z solą
Sypią ówdzie, gdzie rogi nosi byk wspaniały;
Bydłu głowy podnoszą, rzną — i tną w kawały,
Ze skóry łupią, części najlepsze z łopatek
Oczyszczone, w słoniny, srebrny liść i kwiatek
Ubrane, bogom święcą — składają na stronie;
Kapłan staje nad ogniem świętym, wznosi dłonie,
Poświęca Bogu jadło woniące — ofiarne,
Obrzędy święte pełni — wino leje czarne;
Ogień za modłiwami w niebo czyste goni,
W około młódź w złożone instrumenta dzwoni.
A gdy się zadość stało przez człowieka ręce
I ogień, gdy łopatki i wnętrza bydłace
Poszły ofiarą bogom będącym daleko,
Resztę mięsiwa Greki rozdzielają — pieką,
Na stołach kładą, równo między sobą dzielą,
Sycą głód — potem winem swe duchy weselą.
Stokroć czara obchodzi młodzieńców gromadę
I wraca. Pieśń nareszcie zakończy biesiadę.
Już słońce zaszło w mroczne, mgliste oceany,
A oni jeszcze ciągną długie swe peany
I wyciągają długie, smętne nuty z ducha —
Brzmi powietrze, Apollo przyzwala — i słucha.

Tę noc przy łodziach spali; lecz skoro różana
Jutrzenka nad błękity boga Oceana
Rozsypała swe róże, oni ze dniem wstają,
Żagle podnoszą — wiążą — łódź czyszcza, zmywają,
Wiatr pomyślny napełnia żagle i wydyma —
Płyną — morze przed łodzią grzmi, pieni się, zżyma,
Nareszcie już Tenedos piaszczysty i złoty
Widzą i pomięszane z łodziami namioty.
Przybijają do brzegu — wyciągają nawę
Na piasek — sami idą zdać z poselstwa sprawę;
Weszli w obóz, z gwarną się pomięszali zgrają...

W Pelidzie zaś okropne gniewy nie ustają.
Pod namiotami swymi bezczynny się kładzie,
Ani go w boju widać, ani też na radzie.
Żuje zemstę — na wiatr zeń idzie próżno siła,
Mgła go ognistych, czarnych duchów otoczyła...

ADNOTATIO CRITICA

Textus Graeci recognoscendi officio suscepto hunc mihi finem proposui, ut memoria vetusta proferretur recentiorum criticorum tentaminibus abiectis, quae quidem genuinam carminum Homericorum formam resuscitatura haud raro malum malo curant. Equidem pristinum contextum digammi vi non perspecta saepius immutatum esse pro certo habeo, veteris Graecitatis formas parce obscuratas esse mihi persuasi, maximam vero cautionem adhibendam esse iudico, ne studiosius spondeorum pondus cum dactylorum volubilitate commutetur, quippe quae hexametri Homerici proprietatem extenuet et diluat, neve grammaticorum et lexicographorum testimoniis nimis confidamus, quibus plerumque lectiones coniecturis nixae proponantur. Principalem igitur ducem secutus sum codicem Venetum Marcianum 454 (A) ac spatium perexiguum, quod adnotationi concessum est, ita complere placuit, ut varietas lectionis accuratissime promeretur. Quam rationem eo libentius inii, quod etiam in nuperrima A. Ludwichii (L) recensione (Lipsiae 1902) solida et expressa celeberrimi libri imago desideratur neque anxia et minuta diligentia editorem doctissimum ab erroribus prohibuit. Ac nobis quidem praetermissionum et erratorum indicem texere haudquaquam in animo fuit; tantummodo per occasionem nonnulla perstrinxi, reliqua apparatus noster adferet, si Ludwichianus in contentionis iudicium vocabitur. Doleo autem, quod ipse spatii angustia in exiguum gyrum compulsus quaestionem attingere non potui, quam interpungendi ratio in A observata movet; in aliud igitur tempus cognitio differenda est, nec tamen in textu constituendo e codicis traditione fructus capere neglexi.

2 ἦ cf. ἦ pro ἦ 27. 63 (quos locos L non animadvertit). 117. 138. 151 bis || 8 ξυνέηκε cf. ἀέκοντος 301, παρήμενος 421 et exempla a L neglecta ἀφ' ἑσθ' 299, ἀφ' ἑξ' 97 (A¹), κατέρεξεν 361 (A¹), παρ' ἑξ' 407, tum ἀπ' ἑξ' 515 et adn. ad 30 || 9 ὁ eodemque modo ὁ 139. 191. 446. 474. 536, ἦ 348. 531, οἱ 312. 318. 472. 480. 606. Accentum articulus pronominis demonstrativi notione usurpatus ha-

bet in ὁ 12. 47 (ubi falso L: ὁ A¹, ὁ A²; scilicet accentus paululum evanuit cf. ad 48). 193. 239. 333. 404. 488. 581. 597 (sed ὁ A¹, quod non vidit L), ἦ 221. 520, οἱ 57. Ad prius genus pertinent lectiones ἦ δ' 483 (ἦ δ' L) et οἱ δ' 314 (οἱ δ' L). 432 (οἱ δ' L) cf. τὸν δ' 428, τὴν δ' 511. 560, τόφρα δ' 509, quas scripturas L non memorat. Hinc 364. 391. 517 varietas τὴν δὲ A¹, τὴν δὲ A² in-

telligitur (cf. etiam *τηνδὲ* 367) tum 327 *τὼ δ'* A¹, *τὼ δ'* A² (*τὼ δ'* A² apud L, qui de A¹ nihil exhibet); adde 199 *μεταδ'* (*μετα δ'* L) || 13 *φέρων τ'* *φέρουντ'* neque aliter 372 (*φέρων τ'* enotavit L; utrobique post *θύγατρα* punctum superius adponit A) || 15 *ἀνασκήπτρωι* cf. *ἀνὰ σκήπτρωι* 374; nostro loco *ἀνα* arcte cum substantivo cohaeret, minus recte *ἀνα σκήπτρωι* legit L nec rectius a nominibus segregat praepositiones *ἀνα* 53, *ἀπο* 598, *ἐν* 91. 297. 333. 396, *ἐξ* 270, *ἐπὶ* 88. 168. 440. 462. 475. 509, *κατα* 40. 193. 229. 286. 318. 429. 487. 555, *μετα* 222. 368. 424. 516, *παρα* 305. 476, *περι* 303. 317, *συν* 389, *ὕπερ* 444. Accedant exempla a L praetermissa *ἐξεμέθεν* 525 (A¹), *καταδυμὸν* 136 (A¹), *μεταθανάτοισιν* 503 (A¹), *παρανηυσὶ* 89, *συννηυσὶ* 179. Semel apud L 44 *κατουλύμποιο* recte scriptum extat; cf. insuper ad 30. 98. 208 || 17 *ἐδκνήμιδες* || 18 *έχοντες* (nihil L, quamquam eiusdem generis scripturam commemorat 19. 38. 43. 48. 68. 70. 76. 78. 115 bis. 121. 133. 148. 170. 192. 210 bis. 227. 229. 232. 233. 242. 254. 255. 271. 292. 293. 302. 321. 330. 335. 347. 355. 365. 369. 454. 482. 518. 573. 592. 599. 602; non adnotantur praeterea lectiones *έφαιτ'* 33, *έθελον* 112, *εὼν* 131, *εστὲ* 258, *έμ'* 261 A¹, *αντὸν* 463 A¹, *έέλδωρ* 504, *ἰδυίησι* 608, falso autem *ἀλλ᾽άγε* pro *ἀλλ' άγε* 62, *ἀρ* pro *ἀρ* exhibetur 46. 96, *δ᾽ἀρ* pro *δ' άρ* 501, tum *ή* pro *ή* 77; e contrario spiritus dilucide A offert in *ἀγαμέμνων* 94 et *ἴκωμαι* 139) || 19 *ἱκέσθαι* (puncta litterae *ι* vocem incipienti superadiecta hic et 139 enotavit L, reliquis locis non respexit; in A praeterea semper recurrunt, quotiescum-

que *ι* cum vocali praegressa non coalescit. Equidem in contextu diaeresin vocalium *αι*, *ει*, *οι* propter *ἀναίξας* 584, *κῦδεϊ* 405, *προΐαψεν* 3 significandam esse censui) || 25 *ἀλακακῶς* (silentio praeteriit L aequae ac 165 *ἀλλαιτὸ* cf. *ἀλλήτοι* 140 cl. *οὐδῆν* 90, quam lectionem neglexit L) || 26 inc. f. 12^v || *κοίλη'σιν* (quam rationem L memorat 124. 168. 464. 567. 603, obscure significat 268. 336. 370. 402. 496. 558. 580, reticet non solum nostro loco, verum etiam 261. 271. 289. 296. 335. 397. 406. 420. 468. 493. 513. 518. 520. 553. 554. 609. 610; litteris superadiectis omissiones explentur 26. 268. 336. 370. 558. 580, emendationes adponuntur 124. 168. 402. 496. 603, vocales elisione detractae exhibentur 261. 271. 289. 296. 335. 397. 406. 420. 464. 468. 493. 513. 518. 520. 553. 554. 567. 609. 610) || 27 *ή* (ante *νῦν*) cf. ad 2 || 28 *μή* (sed *μή* 566; scripturam *τήν* librarius in *τήν* mutavit 72, *ἀγαθός* in *ἀγαθός* 131, *ἦν ποτὲ* in *ἦν ποτε* 166, *συννηυσὶ* in *συννηυσὶ* 179, *καταστράτον* in *καταστράτόν* 318, quae exempla reticuit L perinde ac nostri loci memoriam; habet *χειρὶ* A¹, *χειρί* A² 361; e contrario *οὐ* in *οὐ* mutatum est 86) || 29 *γῆρας* A¹, *γῆρας* A² || 30 *ἐνιοῖκωι* (potius quam *ἐνιοῖκωι* cf. ad 8 et 15; idem valet de *ἐπιοῖνοπα* 350, quam vocem L itidem disse-cuit; adde testimonia omissa 528 A¹ *ἐπὶδφρύσι* et 530 *ἀπάθανάτοιο*) || 33 *ὥς* eademque ratione 43. 68. 245. 304. 318. 326. 345. 357. 446. 457. 511. 531. 536. 568. 584. 595. 601 neque aliter 188. 217, ubi varietatem non rettulit L; *ὥς* comparet 101. 513 || *έφαιτ'* (= 43) cf. ad 18 || 34 *ἀκρω* (cf. ad 2.

33, tum *ἀν* 143, *εἰμ*¹ 420, *οὐτ*¹ 115. 548. 553 cl. *οὐτέ τι* 115; non enotavit L *ἀπολλων* 64, *οἰκαδ*¹ 179) || 38 *κίλλαν τε* eodemque modo 452 (non recte 38 *κίλλαν τε* ex A praebet L, 294 idem falso *δτι κεν* enotavit; observatur illa ratio praeterea 226. 237. 299. 490. 491. 594 cl. 115, negligitur 256 cl. *οὐτι μοι* 335, grammaticorum legem de enclisi infringit 41 A² || *ἴφι* || 40 *καταπίονα* cf. ad 15 || 41 *ἦδ*¹ (= 65. 316; *ἦδ*¹ 96) || *τόδε μοι* A¹, *τόδε μοι* A² cf. ad 38 || 43 *ὥς* cf. ad 33 || *έφαι*¹ || 44 *βῆ δε* (quod testimonium a L omissum propter particulam *δὲ* encliticis adnumeratam notabile est cf. Lehrs, Quaest. ep. p. 101) || *χωόμενος* (non *χοόμενος*) A¹ (etiam 481 *ἰστίων* A¹, *ἰστίον* A² neglexit L, adnotavit *πηλέως* A¹, *πηλέος* A² 489) || 46 *ἀρ* cf. ad 18 (etiam 68. 96. 101. 148. 292. 501. 584. 599 ante vocales non *ἄρ*¹, sed forma monosyllaba occurrit, quae quidem ante consonantem posita firmatur 115) || 48 *ἀπάνευθε*, *νεῶν* cf. *στήθεσσιν*, *ἐοῖσι* 83, *κεν*, *ἴκωμαι* 139, *ἴαχε*, *νηὸς* 482, *ἀπονόσφιν*, *έόντα* 541, *ἐγὼν*, *ἀπάνευθε* 549, *ἐστίν*, *έμοι* 564, ubi similiter formae littera paragogica instructae commate (305 *νηυσὶν*. *ἀχαιῶν* et 528 *ὀφρύσι*. *νεῦσε* punctum inferius habes) a sequentibus seiunguntur, tum *μήνιε*, *νηυσὶ* 488 et *κλέπτε*. *νόωι* 132, quibus locis lectiones *μήνιεν* et *κλέπτεν* praecavere librarius voluit; adde *ἄλλων*, *ἄ* 300, *μὲν*, *δῖται* 561 et *έδων*. *ἄφενος* 171, *μὲν*. *ἀναστήσειεν* 191, ubi confusionis evitandae causa eadem signa adscripta sunt, cl. adnot. ad 86. 168. 301 || *μετὰ* A, non *μετα* A¹, *μετὰ* A² (accentus paene evanuit cf. ad 9) || *έηκε*

|| 51 inc. f. 13^r || 53 *ἀναστρατὸν* cf. ad 15 || 57 *οἱ* cf. ad 9 || 60 *ἄψ* spiritum paene evanidum habet (*ἄψ* A¹, *ἄψ* A² apud L; cf. ad 48) || 62 *άγε* (= 210. 302) cf. ad 18 || 63 *ἦ* cf. ad 2 || *ὄνειροπόλον* (quae coniunctionis nota occurrit 248 *ἦδυνέης*, 264 *πολύφημον*, 397 *κελαινεφεῖ*, 459 *ἀνέρουσαν*, 493 *δυωδεκάτη*, 517 et 560 *νεφεληγερέτα*, 526 *παλινάγρετον*, 572 *ἐπίηρα*, 578 *ἐπίηρα*, 601 *πρόπαν*, — adde 106 *οὐπώποτε*) || 64 *ἀπολλων* cf. ad 34 || 65 *ἦδ*¹ cf. ad 41 || 68 *ὥς* cf. ad 33 || *ἀρ* cf. ad 46 || 70 *τά τ' έόντα* || 72 *τήν* A¹, *τήν* A² cf. ad 28 || 73 *έϋ* (non *έϋ* cf. 253) || 74 *δῖτ' φίλε* cf. 86 || 76 inc. f. 13^v || *όμοσσον* || 77 *ἦ* (= *ἦ* cf. ad 18) || 78 *ἦ* (= *ἦ* cf. ad 18; eadem est ratio 229. 232. 254. 255. 293. 355. 518. 573) || 83 *στήθεσιν* A¹ (non observavit L, neque i ad A² pertinere animadvertit 575. 577. 585) || 86 *οὐ*, (sed *οὐ* A¹) *μὰ*, *γὰρ*, (disiunctionis signis particulae haud raro afficiuntur cf. praeter unicum exemplum a L prolatum *γὰρ*, 557 commata post *ἀν* 232, *ἀρ* 599, *δὲ* 394. 596, *δὴ* 388. 574, *κε* 523; saepius etiam pronominum formis diastole adicitur e. gr. *ἄ* 289, *αἶ* 604, *έμὲ* 454, *έμὸν* 414, *ἦν* 412, *μιν* 506, *ὃ* 333. 336. 388, *οἷ* 251, *ὄν* 403, *ὃς* 505, *οὐ* 404, *σεο* 396, *σφὼ* 574, *τι* 301. Alia dedi ad 48. 168. 301) || *δῖτ' φίλον* cf. 74 || 88 *ἐπιχθονὶ* cf. ad 15 || *δερχόμενοι* A¹ || 89 *παρηνηυσὶ* cf. ad 15 || *χείρας* A¹ (= 97; nihil enotavit L, quod etiam in 341 et 350 cadit, tum in contrarii generis exempla 170. 195. 301. 305. 384. 511 bis. 542. 574, quibuscum cf. 169. 188. 194. 220. 245. 255. 269. 330. 345. 401. 569. 595) || 90 *οὐδῆν* cf. ad 25 || 91 *Ἀχαιῶν*] *ἐνιστρατῶι* (cf. ad

15) || 93 οὐ τὰρ (sed εἴ ταρ 65) || 96 τού-
νεκ' cf. 291 || ἄρ (sic) cf. ad 46 || 97
Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσσει] λοιμοῖο βα-
ρείας χειρας (χείρας A¹ cf. 89) ἀφέξει (ἀφέ-
ξει A¹ cf. ad 8) || 98 ἀπὸ πατρὶ A¹, ἀπο-
πατρὶ A² cf. ἐπιμέγαν 233 (non ἐπι μέγαν)
cl. adnotatione ad 15 || 101 inc. f. 14^r ||
κατ' ἄρ A¹, κατὰρ A² cf. ad 46 || 104 εἵκτην
A, sed ἱ in rasura (non animadvertit L,
qui rasuras referre neglexit praeterea 193.
230. 235. 280. 301. 350. 376. 390. 472. 523.
532. 601) || 105 κὰκ' cf. ad 269 (aliter 107) ||
106 οὐπώποτε (sic; cf. 154. De coniunctionis
signo cf. ad 63) || 107 κὰκ' ἐστὶ || 108 οὐδέτι
πω cf. 124 || 111 ἀγλὰ' cf. ad 269 || 112 ἐθε-
λον cf. ad 18 || 113 κλυταιμνήστρης (= κλυ-
ταιμνήστρης A¹, κλυταιμνήστρης A², quam
scripturam in textum recipere non dubitavi;
de abolitionis signo cf. 124) || 115 οὐτ' || ἄρ
|| οὐτέ τι cf. 226. 299. 490. 491 et adn. ad
38 || ἔργα || 117 ἦ cf. ad 2 || 121 ἐπειτα ||
124 οὐδέτι πῶ^ο cf. ad 26 (punctis super οὐ
scriptis, quae L non commemorat, emenda-
tionem πον reiciendam esse significatur cf.
113) || 126 inc. f. 14^v || 129 τροίην (verum
videtur Τροίην cf. Cobet, Miscellan. crit. p.
253) || 131 ἀγαθὸς A¹, ἀγαθός A² cf. ad 28
|| εὼν cf. ad 18 || 133 ἔμ' cf. ad 269 || αὐτως
(= αὐτως cf. 520 et La Roche, Homer.
Textkrit. p. 210 sqq.) || 136 καταδυμὸν A¹
cf. ad 15 || 138 ἦ (cf. ad 2) ante ὀδυσῆος
|| 139 ὁ cf. ad 9 || 140 ἀλλήτοι cf. ad 25 ||
143 ἄν || καλλιπάρηον (eademque ratione
184. 310. 323. 346. 369) || 148 ἄρ cf. ad 46
|| 149 ὦμοι (= 414) || 151 inc. f. 15^r || ἦ
utrobique cf. ad 2 || 156 ἐπειῇ cf. ad 169 ||
158 σοὶ] σὺ cf. νοί pro νύ 566 || 165 ἀλλατὸ

cf. ad 25 || 166 ἦν ποτὲ A¹ cf. ad 28 || 168
ἐπινηῆς cf. ad 15 || ἐπὶ^εν¹ κε, κάμω (= ἐπὶν
κεκάμω A¹, ἐπεὶ κε κάμω A² cf. ad 26; non
recte κεκάμω profert L; disiunctionis nota
etiam in εἶ, ναιόμενον 164 comparet cf. ad 48
et 86) || 169 ἐπειῇ A¹, ἐπειῇ A² (sic; cf. La
Roche o. l. p. 267 sq. et v. l. ad 156) || 170
ἔμεν || κορωνίσιν (ut videtur) A¹, κορωνίσιν
A² || 174 παρ' || 176 inc. f. 15^v || δέ μοι ἐσσι
|| 177 damnavit Aristarchus || 178 καρτερός
(sine accentu) ἐσσι (ἐσσι A¹ ut vid.) Nihil
vidit L, falso autem 229 λώϊον ἐστὶ enota-
vit. Enclisin neglectam habes in φέρτερος
εἰμὶ 186 A¹ (recte 516), δέ μοι ἐσσι 176
(aliter 280), ἄ μοι ἐσσι 300 (nec tamen 114;
63. 169. 281. 581), e contrario κὰκ' ἐστὶ 107
legitur (sed τοῦτ' ἐστὶν 564) || πού σοι || 179
οἰκαδ' cf. ad 34 || συννηυσὶ A¹, συννηυσὶ A²
cf. ad 15 et 28 || 182 ἔμ' cf. ad 269 || 184
καλλιπάρηον || 186 φέρτερος εἰμὶ A¹ || 187
φᾶσθαι cf. ad 188 || 188 ὥς cf. ad 33 ||
φᾶτο A¹ cf. v. l. ad 245. 345. 511 cl. φᾶσθαι
187; sine varietate φάτο extat 357. 595 ||
191 ὁ cf. ad 9 || 192 ἦε || 193 ἕως || ὦρμαινε
A, sed αἰ in rasura (cf. v. l. ὦρμενε) ||
καταδυμὸν cf. ad 15 || 194 ξίφος A¹ cf. 220
(ξίφος 210) || 195 θεᾶ A¹ (= 401 et 595;
θεὰ 1. 55. 206. 208. 280) || 197 Πηλείω-
νος in A legi falso significare videtur L ||
199 ἀχιλλεύς (non ἀχιλλεύς) A¹ || μεταδ' cf.
ad 9 et 199 || 201 inc. f. 16^r || καὶ μὴν (ut
vid.) A¹ cf. 332 (nostro loco nihil adnota-
vit L) || 203 ἰδῆμ || 204 τελέεσθαι] τετε-
λέεσθαι || 205 ὀλέσση] ὀλέσσαι || 208 προδὲ
(non προ δὲ cf. ad 15. 30. 98; similiter
L peccavit in ἀμφιδὲ 481, καταδὲ 436, πα-
ραδὲ 611, ἐπιδ' 462, ὑποδ' 486, cf. etiam

μεταδ' 199) || 209 κηδόμενος τε A¹ || 210 ἄγε || ἐριδος || 213 τρεῖς A¹ || 216 εἰρύ-
σασθαι cf. 141. 190. 308. (435). 485 || 217
ὥς cf. ad 33 || 220 ξῖφος A¹ cf. 194 || 222
μεταδαιμόνας cf. ad 15 || 224 προσσέειπε (ut
vid.) A¹ (posterior littera erasa est) || 226
inc. f. 16^v || οὐτέ ποτ' cf. ad 38 || 227 ἵεναι
|| 229 ἦ || καταστρατόν cf. ad 15 || 230 σέθεν,
non σεθεν A (cf. 186) || εἵτη (sic) A, sed
ι priore loco in rasura (haudquaquam εἵ-
πημῃ dederat A¹) || 232 ἦ || 233 ἐκ || ἐπι-
μέγαν cf. ad 98 || 235 ἐπειδὴ || ὄρεσσι A,
sed σι in rasura || 237 φύλλά τε cf. ad 38
|| 242 ἄν || 243 ἐνδόθι A¹ || 245 ὥς cf. ad
33 || φᾶτο A¹ cf. ad 188 || 251 inc. f. 17^r ||
253 ἔϋ cf. 73 || 254 ὦ || ἦ || 255 ἦ ||
γηθῆσαι A¹ || 258 βουλὴν A¹, βουλῇ A² ||
εστέ cf. ad 18 || 260 ἡμῖν ἡμῖν || 261 οὐποτ'
ἐμ' A¹ (cf. ad 18), οὐποτέ μ' A² (ἐμ' in hac
versus sede apud Homerum non comparet;
de littera superaddita cf. ad 26) || versum
(265) Θησέα τ' Αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανά-
τοισι(ν) non agnoscit A || 268 ἀπόλεσαν
cf. ad 26 || 269 μὲθ' ὁμίλειον (de μὲθ', quam
scripturam L silentio pressit, cf. ἀγλὰ 111,
ἐμ' et ἐμ' 133. 182. 271, θῖν' 350, κακ' 105 cl.
ἦδ' 41. 65. 316) || ἐλθὼν A¹ || 270 ἐξαπίης
cf. ad 15 || 271 ἐμ' cf. ad 26 et 268 || 274
πείθεσθε A¹ || ὕμμες cf. 335 || 275 ἀποιρέο
(sic), fortasse recte || 277 inc. f. 17^v ||
πηλείδ' ἦδελ' || 280 δέ σε A, sed δέ σ in ra-
sura || 286 καταμοῖραν cf. ad 15 || 289 ᾧ.
τιν' cf. ad 26 || 291 τοῦνεκά οἱ (aliter 96)
|| 292 ἀρ cf. ad 46 || 293 ἦ || 296 σήμαιν'
cf. ad 26 || ἔγωγ' ἔτι (sic) || versum damna-
vit Aristarchus || 297 ἐνιφρεσὶ cf. ad 15 ||
299 οὐτέ τωι cf. ad 38 || ἀφέλεσθ' γε A¹,

ἀφέλεσθ' γε A² cf. ad 8 || 300 ἄ μοι ἐστὶ ||
301 φέροις, ἄν (ἄ ν A¹), ἐλὼν (de disiunctio-
nis signo cf. ad 48. 86. 168) || ἀέκοντος cf. ad
8 (sed ἀέκοντε 327, ἀέκονσ' 348, ἀέκοντος
430) || ἐμεῖο A, sed o in rasura || 302 inc.
f. 18^r || ἄγε || 303 περιδουρί cf. ad 15 ||
304 ὥς cf. ad 33 || 308 μαχησαμένω] μαχεσ-
σαμένω cf. La Roche, Hom. Textkrit. p. 308
sq. || 305 ἀγορῇν A¹ || παρηνηυσὶν cf. ad
15 || 310 καλλιπάρηον || 312 οἱ cf. ad 9 ||
314 οἱ δ' cf. ad 9 || 316 ἦδ' cf. ad 41 || 317
ἐλίσσομένη || περικαπνῶι cf. ad 15 || 318 ὥς
cf. ad 33 || οἱ cf. ad 9 || καταστρατόν A¹,
καταστράτόν A² cf. ad 15 et 28 || 321 ἔσαν
|| 323 καλλιπάρηον || 324 δώηισιν || 326
ὥς cf. ad 33 || 327 inc. f. 18^v || τῷ δ' (τῷ δ'
A¹) cf. ad 9 || ἀέκοντε] ἀέκοντε A; corr.
Bentleius || 330 ἄρα || τῷ A¹ || 332
τί μιν A¹, τί μιν A² cf. 201 (ubi nihil L
animadvertit) || 333 ἐνιφρεσὶ cf. ad 15 ||
335 ἔτ' cf. ad 26 || οὐτι μοι cf. ad 38 ||
ὕμμες cf. 274 || 336 δ, σφῶϊ cf. ad 26 (de
commate post δ cf. ad 86) || 341 αἰνῶναι
A¹ || 344 μαχεοίαν] μαχέονται A; corr.
Bentleius || 345 ὥς cf. ad 33 || φᾶτο
A¹ cf. ad 188 || 346 καλλιπάρηον || 347
ἵτην || 348 ἦ cf. ad 9 || ἀέκονσ'] ἀέκονσ' A;
corr. Nauckius || 350 θῖν' cf. ad 269 || πολίης
A¹ || ὁρώων A, sed o in rasura (ὁρώων A¹?)
|| ἐποῖνοπα cf. ad 30 || 352 inc. f. 19^r || 355
ἦ || 357 ὥς cf. ad 33 || 359 ἦντ' ὁμίχλη ||
361 χειρὶ A¹ || κατέρεξεν A¹ cf. ad 8 || 363
ἐξάνυδα cf. ad 579 || 364 τὴν δὲ A¹, τὴν δὲ
A² cf. ad 9 || βαρυστιενάχων falso ex A eno-
vit L cf. ad 413 || 365 ἦ || 367 τὴνδὲ cf. ad 9
et 364 || 368 μετασφίσιν cf. ad 15 || 369 ἐλον
|| καλλιπάρηον || 370 αὖ cf. ad 26 || 372

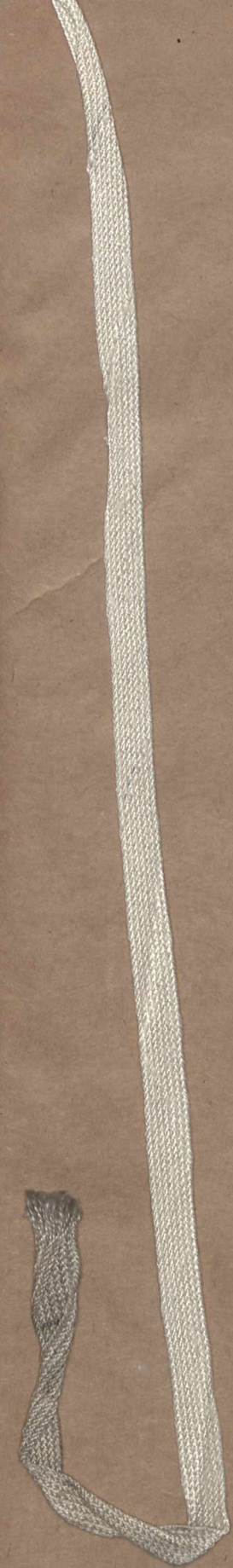
φέρων τ'] φέροντ' cf. ad 13 || 374 ἀνα A¹, ἀνὰ A² cf. 15 || 375 ἀτρεῖδᾶ cf. ad 579 || 376 ἀχαιοὶ A, sed αι in rasura || 377 inc. f. 19va || 384 εὐρὺν A¹ (cf. 484; εὐρὺν sine varietate legitur 229. 478) || 389 συννηῖ cf. ad 15 || 390 πέμπουσιν A, sed μ in rasura || 391 τὴν δὲ A¹, τὴν δὲ A² cf. ad 9 || 395 ἡὲ A, sed circumflexum accentum super η, acutum super ε olim fuisse animadverto || 396 ἐνιμεγάρουσιν cf. ad 15 || 397 εὐχομένης A, sed εὐ scripturus erat librarius pro εὐ (accentus circumflexus rasura sublatus est) || δὲ^ε cf. ad 26 || 401 θεᾶ A¹ cf. ad 195 || 402 inc. f. 20^r || ὧκ' cf. ad 26 || 406 οὐδέτ' cf. ad 26 (itaque lectionis varietas οὐδ' ἔτ' significatur) || 407 παρεῖξο cf. ad 8 || λάβε confirmat A (non λαβέ) || 409 κατὰ (sic) || 412 δὲ || ἔτισεν] ἔτισε L, qui de A nihil refert; idem valet de μεγάρουσιν 418. Equidem codicem A et his locis sequor et 388 ἐστίν et 585 προσέειπεν, ubi itidem fortior interpunctio comparet, et 2 ἔθνηκεν, quo loco littera paragoga videtur supervacanea esse. Alibi digammo initiali abiecto perperam ν in versuum confiniis inrepsit (169 ἐστίν et 178 ἔδωκεν ante Φοίκαδ', 597 πᾶσιν ante Φοινοχόει) nec non in mediis versibus cf. 14 (=373) χερσὶ Φεκηβόλου, 96 ἔδωκε Φεκηβόλος, 110 σφι Φεκηβόλος, 151 ἀνδράσι Φῖφι, 180 Μυρμιδόνεσσι Φάνασσε, 231 οὐτιδανοῖσι Φανάσσει, 252 τριτάτοισι Φάνασσεν, 281 πλεόνεσσι Φανάσσει, 294 κε Φείλης, 317 ἴκε Φελισσομένη, 361 κατέρεξε, Φέπος, 442 ἔπεμψε Φάναξ, 537 ἡγνοίησε Φιδούσ', 587 ὀφθαλμοῖσι Φίδωμαι, 608 ποιήσε Φιδυίησι cl. 76 ἐγὼ (pro ἐγών) Φερέω, 223 ἀταρτηροῖσι Φέπεσσιν (pro ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν),

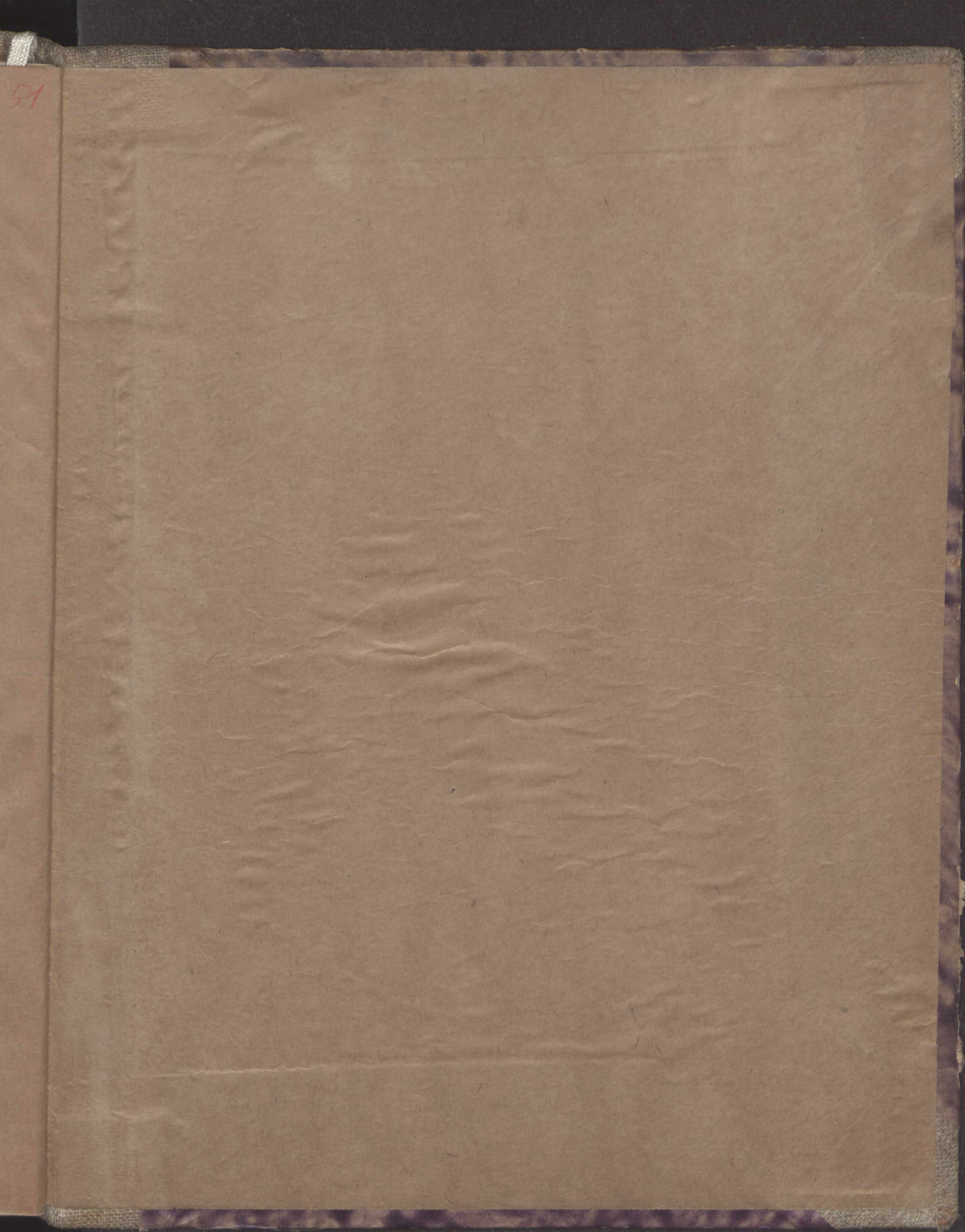
519 ὀνειδείοισι Φέπεσσιν (pro ὀνειδείοις ἐπέεσσιν) || 413 δάκρυ χέουσα (non δακρυχέουσα) in A legi testor (nihil L; cf. 357. 360 cl. adnot. ad 364) || 414 ὅμοιοι cf. 149 || 420 εἰμ' cf. ad 26 || 421 παρήμενος (aliter 488; cf. ad 8) || 422 ἀχαιοῖσι || 424 κατὰ δαῖτα] μετὰ δαῖτα A¹, μεταδαῖτα A² (cf. ad 15; A¹ et A² confudit L) || 427 inc. f. 20^v || 428 τὸν δ' cf. ad 9 || 429 καταθυμὸν cf. ad 15 || 432 οἱ δ' cf. ad 9 || 435 προέρεσαν] προέρουσαν || 436 καταδὲ cf. ad 208 || 440 ἐπιβωμὸν cf. ad 15 || 444 ὑπερδαναῶν cf. ad 15 || 446 ὥς cf. ad 33 || ὁ cf. ad 9 || 452 inc. f. 21^r || κίλλάν τε cf. ad 38 || 453 ἡμὲν δὴ] ἡδὴ μὲν A; corr. Spitzner || 454 ἦραο || 456 ἄμῃνον cf. ad 579 || 457 ὥς cf. ad 33 || 458 ῥ cf. 493. 569 (aliter 484) || 462 ἐπισχίζης cf. ad 15 || ἐπιδ' cf. ad 208 || 463 αὐτὸν A¹ cf. ad 18 || 464 μῆρ' cf. ad 26 || 465 μίστυλλον τ' cf. 510 || τ' ἄλλα || 468 δαίνυντ' cf. ad 26 || 472 οἱ cf. ad 9 || μολπῇ A, sed μ in rasura || 474 ὁ cf. ad 9 || 475 ἐπικνέφας cf. ad 15 || 476 παραπρυμνήσια cf. ad 15 || 477 inc. f. 21^v || 480 οἱ cf. ad 9 || 481 ἰστίων A¹ cf. ad 44 || ἀμφιδὲ cf. ad 208 || 482 ἵαχε || 483 ἡ δ' cf. ad 9 || 484 ἐπεῖρ' || κατὰ] μετὰ A (ex 478; recte 229) || εὐρὺν cf. ad 384 || 486 ὑποδ' cf. ad 208 || ἔρματ' (sic) || 487 κατακλισίας cf. ad 15 || 488 παρ' ἡμενος cf. ad 421 || 489 πληέως A¹ || 490 et 491 οὐτέ ποτ' cf. ad 38 || 491 εἰς || 493 δὴ ῥ A¹ (cf. ad 458), δὴ ῥ^α A² (cf. ad 26) || 496 ἀνεδύσατο cf. ad 26 || 501 ἄρ cf. ad 18 et 46 || 502 inc. f. 22^r || 503 μεταθανάτοισιν A¹ cf. ad 15 || 504 ἐελδῶρ A¹, ἐέλδωρ A² || 509 τόφρα δ' cf. ad 9 || ἐπιτρώεσσι cf. ad 15 || 510 ὀφέλλωσιν τέ ε' cf.

465 || 511 ὥς cf. ad 33 || φᾶτο A¹ cf. ad 188 ||
τὴν δ' cf. ad 9 || ζεῦς A¹ || 513 ἔχετ' cf. ad
26 || 515 ἀπόειπ' cf. ad 8 || οὐ τοι A, sed
accentus in rasura exaratus est || ἐπι] ἔπει
|| 516 μεταπαῖσιν cf. ad 15 || 517 τὴν δὲ A¹,
τὴν δὲ A² cf. ad 9 || 518 ἦ || ἔργ' cf. ad 26
|| ὁ τέ μ' ὅτε μ' || 520 ἦ cf. ad 9 || αὖτως
cf. ad 133 || μ' cf. ad 26 || αἰὲν] αἰεὶ A;
corr. G. Hermannus || 521 τέ με φησὶ ||
522 μὴ τι] μὴ σε || 523 μελήσεται A, sed
ησ in rasura || 525 ἐξεμέθεν A¹ cf. ad 15
|| 527 inc. f. 22^v || ὁ τι κεν || 528 ἐποφρούσι
A¹ cf. ad 30 || 530 ἀπαθανάτοιο cf. ad 30
|| 531 ὥς cf. ad 33 || ἦ cf. ad 9 || 532 βα-
θεῖαν A, sed ε in rasura || 536 ὥς cf. ad
33 || ὁ cf. ad 9 || 539 προσῆνδα || 542 κρυ-
πῆδια A¹ || οὐδέ τι πῶ μοι || 548 οὐτ' ||
549 ἐθέλωμι] ἐθέλοιμι A; corr. Hermannus
|| 550 μὴ δὲ || 552 inc. f. 23^r || 553 οὐτ' cf.
ad 26 || 554 ἄσ' cf. ad 26 || 555 καταφρένα
cf. ad 15 || 557 παρ' ἔξετο (aliter 407; cf. ad
8) || 558 τῆς δ' ὧ cf. ad 26; itaque A¹ τῆς
scripsisse censendus est || 560 τὴν δ' cf. ad
9 || 563 τόδε τοι || 566 νύ] νοί (recte 28; cf.
158) || 567 ἰόνθ' (ex Zenodoti interpretatio-

ne: ἰόντε) cf. ad 26 || 568 ὥς cf. ad 33 || 569
ῥ' A¹ cf. ad 458 || φίλον A¹ || 570 ὀχθησαν
A (potius 24 et 378 ἄνδανε i. e. Φάνδανε
pro ἦνδανε reponendum, 598 οἰνοχόει i. e.
Φοινοχόει pro φνοχόει) || 572 ἐπὶ ἡρα]
ἐπίηρα cf. ad 63 et 578 || 573 ἦ || οὐδέτ'
(= οὐδέ τε) || 574 σφῶ A¹ || 575 κολῶν
A¹, κολωῖον A² || 577 inc. f. 23^v || αὐτῇ
A¹, αὐτῇ A² || 578 ἐπὶ ἡρα] ἐπίηρα cf.
ad 572 || 579 ἡμῖν (quo signo syllaba
producta denotatur; vidit hoc loco L, non
vidit 363. 375. 456) || 580 ἐδέλῃ' σιν cf. ad
26 || 581 ἐδέων || 584 ὥς cf. ad 33 || ἄρ
cf. ad 46 || 585 φίλη A¹, φίλη A² || χειρὶ]
χερσὶ A || 591 ῥίψε || 592 πανδ' ἡμαρ ||
594 ἐνθά με cf. ad 38 || 595 ὥς cf. ad 33
|| θεᾶ A¹ cf. ad 194 || 597 ὁ A¹, δ A² cf.
ad 9 || 598 ἀποκρητῆρος cf. ad 15 || 599
ἄρ cf. ad 46 || 601 ὥς cf. ad 33 || τότε
A, sed οτ in rasura || 602 inc. f. 24^r ||
οὐδέ τι A¹, οὐδ' ἐτι (= οὐδ' ἔτι) A² || 603
ἡν μὲν cf. ad 26 || 606 οἱ cf. ad 9 || 607 ἡχι
|| 608 ἰδνίησι cf. ad 18 || 609 ἦν cf. ad 26
|| 610 κοιμᾷθ' cf. ad 26 || 611 παραδὲ cf.
ad 208.

Dolnośląska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu

A100162625